

REPOŠTEV.



duh

v Kerkonofhkih gorah.

Pravljiza kakor jo je po nemško spisal

J. K. A. Musäus.



J. Urbanov

V Ljubljani, 1857.

V saloshbi in na prodaj pri J. Urbanov.

43587



Branje od Réposhtéva.

I.

Na hribih Šudétnih je prebival pred vezh ſto in ſto letmi ſlo flovezhi duh gorá, Réposhtév imenovan, po katerim ſo Kerkonoſhke gore daljezh flovele. Ta pervak duhov nima ſizer na verhu ſemlje velikiga poſeſtva; malo ur obhoda ima in s gorami je obdano. Dva mogozhna ſoſeda ſe delita s njim ſhe v tem poſeſtvu. Pa ne globoko pod rodovitno ſkorjo ſemlje ſe ſazhne njegovo edino-laſtno kraljeſtvo, kteriga mu ne more nihzhe uſéti, in ſeſhe zheſ ofem ſto milj v globozhino, do freda ſemlje. Vzhaſi dopade podſemeljſkimu kralju, ſvoje obſhirne deſhele v globozhini prehoditi, neſkonzhne ſaklade ſhlahtnih rud ogledati, knape obſkati in k delu naganjati, nekaj ſa to, de ogenj v freda ſemlje s terdnimi jeſovi vſtavi, nekaj pa gluho kamnje s ſhlahtnimi rudami vplodi in v ſhlahtno rudo premeni. Vzhaſi ſe vana vſih podſemeljſkih ſkerbi, gré na verh ſemlje in goſpodari ondi v Kerkonoſih, pozhne ondi ſvoje marne s ljudmi, kakor veſel preſhirneſh, kteri, de ſe more enkrat prav po volji ſmejati, ſvojiga ſoſeda do ſmertí ſhgazhe.

Sakaj ozhe Réposhtév je, morate vediti, kej posebna glava, muhaft, vihravaft, grob, frov, bahaft, napuhnjen, ohol, neftanoviten; danaft gorezh prijatel, juter tuj in mersel; vzhafí dobriga, shlahtniga ferza in obzhutljiv; pa fam s fabo sopergovorn; babaft in moder, doftikrat mehek in terd ob enim, kakor jajze, ki v vrelo vodo pade; svit in refnizhen, termaft in fhibek, kakor ga kaka rézh ravno pri ferzu sadene.

Davno, davno pred fhe, predin fo Jafetovi finovi tako daljezh fe rasfhirili, de fo ta kraj obdélali, je she Réposhtév v divjih hribih gofpodaril, medvede in ture drashil, de fo fe bili, ali je pa f ftrafhnim hrumam plafhno divjad plafhil, de je f ftermiga pezhevja v globoko dolino pofkakala. Ko fe je tega navelizhal, je fhel fpét po svoji poti v svojo podsemeljko deshelo in ondi prebival vezh flo let, dokler ga ni mikalo, fe na fonze podati in fe lepiga fivarjenja na semlji veseliti. Kako se je zhudil, ko je enkrat se vernivfhi s fneshenih temen Kerkonofov gledaje vef kraj premenjen vidil! Tamni gofti gojsdi fo bili isfekani in v rodovitno polje predelani, kjer je bogato shito raftlo. Med zvetezhim fadnim drevjem fo ftale s flamo pokrite hífhe vafí, is kterih dimnikov se je dim v oblake kadil. Tu in tam je ftal pofamen tabor na ftermim hribu v varftvo semlje; na zvetnih tratah fo se pafle ovze in goveda in is selenih logov se je flifhalo fladko petje.

Ker se mu je vse novo sdelo in dopadlo, je bil gofpodar tega kraja tako vesel, de ni bil nad prebivavzi, ki fo tukaj bres njegovega

privoljenja gospodarili, nizh nevoljin. Puštil jih je v pokoju, kakor dobroserzhen hišni gospodar priljudno laštovko ali pa sitniga vrabza pod svojo streho puštil. Mikalo ga je s he zlo, se s ljudmi fosnaniti, njih naturo in pozhetja sposnavati, in s njimi se pezhati. Usél je podobo terdniga rataja na-se in se vdinjal pri pervim kmetu. Vse, kar je pozhé, je teknilo dobro v njegovih rokah in veljal je kmalo kot najboljši hlapec v zéli vasi. Pa njegov gospodar je bil sapravljivez, kateri je, kar je svešti hlapec safhlushil, pogнал, in mu njegov trud in delo flabo plazhal. Sato je shel od njega in prišhel k njegovimu fosedu, kateri mu je svojo drobnizo isrózhil. To je pridno pafel, gonil na sferme gore in v puhobne kraje, kjer so sdrave selfha rafle. Tudi drobniza je dobro teknila in se mnoshila. Nobena ovza ni padla zhes skale in se ubila. Nobene ni volk rastergal. Pa njegov gospodar je bil samopafshen stiskavz, kateri svojemu sveštimu hlapzu ni dal plazhila, kakoršhno mu je shlo. Sakaj vkradel je hlapzu najboljšhiga ovna is hleva in prikratil hlapzu plazhilo. Savoljo tega mu je ufhel is flushbe in flushil pri shupanu kot véliki hlapec. Bil je tu strah tatov in pravizhen fodnik. Shupan pa je bil nepravizhen mosh, ki je pravizo s nogami taptal, fodil, kakor se mu je bolj prileglo in postave sanizheval. Ker pa Repofhtév ni hotel krivizi flushiti, je dal shupanu flovo, ki ga je v jezho saperl, is ktere je pa po navadni poti duhov, pri kljuzhavnizi ufhel.

Ta perva poskušnja ni mogla pripravna biti, ga sa ljubeshin do ljudi unéti. Vernil se je

vef nevoljin v svoj kamniti grad, od kodar je vidil na lepo polje, ktero so roke ljudi tako olepšale; zhudil se je, da je mati natura s tako dobrotljivimi rokami svoje darove tako nehvalshnim stvarém delila. Pa vunder se je podal she enkrat med ljudi, bres de ga je kdo vidil, v dolino, in je pasil na-nje v germih in za plotmi. Kar sagleda tukej lepo deklizo in okrog njé njene tovarshize v travi leshati pri potoku, ki je svoje valove v prijetin jerin slival. Smejale in igrale so se tu v svoji nedolshnosti s svojo gospodizhno. To viditi je Réposhtéva tako nekaj v ferze speklo, da je kar posabil, de je duh, in drüsiga si ni nizh sdaj shelel, kakor zhlovek biti.

Mislil in mislil je, kako bi jo prav naredil, de bi svoj namen dosegel, pa nihakor mu niso fhli njegovi naklepi po frezhi. Premenil se je sdaj v zherniga krokarja, ki je na verh drevesa sletil, de bi svoje ozhi na lepoti deviz pafel. Pa té si ni dobro smislil. Vidil je in obzhutil vse le kakor krokar. Pa kmalo si je pomagal. Sletel je krokar v germovje, kjer se je v lepiga mladenzha premenil. To je bila prava pot, po kateri bi bil mogel svoj namen dosezhi. Pa vunder ga je nekaj nasaj dershalo, de ni mogel fe devizam priblishati ali skosi gosfavo na-nje planiti.

Sala deviza je bila hzhhi nekiga bogatiga gosпода, kateri je takrat v tistih krajih gospodaril. Navada je imela s svojimi tovarshizami se v logovih in germovji sprehajati, zvetlize in disheze selifha naberati ali pa sa svojiga ozheta jer-

bafzhek jagod nabrati in, zhe je bilo vrozhe, fe pri slapu potoka hladiti. Od tiftiga zhafa je bilo ferze nafhiga duha na tisto mesto kakor prirafheno; prizhakoval je vfaki dan nepoterpeshlivo, kdaj bo mizhna drushina prishla.

Dolgo fe mu nifo shelje spolnile. Pa enega poldne, ko je bilo filno vrozhe, fo prishle devize fpet v hlad pri slapu. Kako fo fe zhudile, ko fo vidile tisto mesto vse prenarejeno. Srove skale fo bile s marmorjem in alabastram prevlezhene; voda ni vezh s divjim fhumam s fterme gore donela; pozhasi in s prijetnim fhumenjem je tekla v fhirok marbljast jerin, is ktereга frede je bifter zurk vkvifhko fhvigal in kot golt desh fpet nasaj v jerin padal, od fape sdaj na to sdaj na uno ftran saganjan. Marjetize, podlefk in potozhnize fo raftle ob kraju, roshe in druge lepe dufhezhke fo zvetele med njimi. Na levi in na desni je peljala gladka pot v kaj lepo votlino, ktere ftene fo bile is pifanih rud in fvitliga kamnja, tako de fe je vse lefhketalo. Na mnogih misizah fo bile fladke rezhi pripravljene, kterih pogled je she ozhi rasveselil.

Gospodizhna je obftala in s tihim zhudenjem gledala, ker ni vedla, ali bi fhla v ta lepi kraj ali besbala. Ker je bila tudi hzhi matere Eve, fe ni mogla sdershati, vse ogledati in rezhi pokufiti, ki fo na misizah ftale kakor sa-njo pripravljene. Ko je s fvojimi tovarfhizami fe dofti navefelila in nagledala, jo je mikalo fe pri jerinu ras-bladiti. Ukasala je fvojim tovarfhizam pri nji oftati, de bi se ji v glavi ne svertilo in de bi v vodo ne padla.

Komaj se približa jerinu, kar spodleti in pade v nesmerno globozhino. Preden so mogle tovaršhize pritezhi in rumene lafe svoje gospodizhne prijeti, jo je she poshreshna voda posherla. Glasno so jokale prestrašene deklize, ko je tako spred njih ozhi sginila. Roke so vile in vile in saftonj Boga prošile, de bi se je usmilil. Nobena si ni upala sa-njo fkozhiti, rasun Brimbilde, ktera je v kotlo fkozhila in sklenila, s njo umreti zhe bi je ne reshila. Pa plavala je kakor flama verh vode in nikakor ji ni bilo mogozhe, vtopiti se. Drusiga jim ni ostalo, kakor kralju povedati, kaj je njegovo hzherko sadelo. Jokaje so ga frezhale shaloftne devize, ko je ravno s svojimi flushabniki v gojsd fhel. Kralj si je rastergal v svoji shalofti obleko, vsél slato krono s glave, skril svoje oblizhje v shkerlatafti plajsh, sdihoval in objokoval svojo salo hzherko.

Ko je svojo prvo shaloft preftal, si je vtolashil svoje serze in hitel sam na nesfrezhno mesto gledat. Pa vfa lepota je sginila. Natura je bila tako divja spet kakor pred. Ni je bilo vezh votline, ne marbljastega jerina ne rosh, ne drusih zvetliz. V frezho kralj ni misel, da bi mu kak divji vites hzherko speljal, kar se je tifti zhaf vezhkrat v tifti desheli sgodilo. Od deviz pa niso mogli ne s hudim ne s dobrim svediti kako se je sgodilo, de je prinzesna sginila. Verjel jim je, kakor so mu povedale, de si ravno ni bilo refniza, in mislil je, de je mogel Voda, ali kak drug duh v to rezh sapleten biti. Na lov je fhel in kmalo si je shaloft is ferza isbil, kakor marfikdo, ki se drusiga nizh ne boji, kakor ob svoje bogastvo priti.

Med tem se je sala Ema pri svojim duhu prav dobro imela. Po podsemljiski poti jo je v kaj lepo poslopje peljal, ki je bilo take lepo, de je bilo poslopje njeniga ozheta senza memo tega. Ko je spet nekoliko k mozhi prishla, je vidila, de je na mehki blasini, oblezhena v rudezhi shidani obleki, prepašana s lepim vishnjevim pasam. Mlad mosh lepe postave je stal pri nji in se ji je kaj fladko prilisoval. Veseli duh ji je potem rasodel, kdo de je, de ima podsemljfsko kraljestvo, in jo pelje skosi vse lepote in bogastva. Grad je bil na treh stranah od silno lepiga verta obdan, kateri je s njegovimi zvetlizami in tratami in hladivnimi senzami gospodizhni slo dopadel. Drevje je bilo polno rudezhiga; pol poslazhenega sadja, kakorshniga na semlji nikjer ni vidila. V germizhkih so shvergoléle in prepevale stotere ptizhize. Sprehajala sta se po hladnih stesizah, vzhafi v luno pogledovaje, in duh ji je tergal difhezhe zvetlize, zhe so ene she svenile. Njegove ozhi so bile famo v njo vperte, njegove ushefa so poshlushale famo fladke glase njenih ust. Govoril je vse kakor med fladko. Nikoli she ni imel tako frezhnega shivljenja.

Ali tako ni bilo sali Emi pri ferzu. Neka otoshnost ji je visela na zhelu; tiha shaloft in neko kopernjenje je dosti rasodevalo, de ima fkrivne shelje v svojim ferzu, ktere se s njegovimi ne morejo vjemati. To je kmalo sposnal in prisadeval se je, ji s marfikterim prilisovanjem te oblake rasgnati in jo rasveseliti. Misli si je, zhlovek je priljudna shival, kakor bzhela. Lepa deviza ima dolg zhaf. Sna biti, de sta mosh in

shena s zhařam mertva drushba; komu se zhe shena pritoshiti? Komu svoje liřparije raskladati? s kom se sařtran njih polvetovati, in njeno famoljubnost rediti? sej she perva shena s svojim dolgozhařnim mosham v raju ni mogla dolgo preřtajati in si je kazho v drushbo vsela. řmuk, jo je pomeril na polje, naruje na polju repe, jo poloshi v lepo pleten jerbařhzhek, in ga nese lepi Emi, ki je famotno v senzi roshe pulila.

„Najleřřhi vřih bzheri semlje“ jo je oęovoril duh, „issheni vřo shalořt is svojiga ferza in odpri ga řladkimu veselju. Vezh ne bořh v famoti shalovala. V tem jerbařfu je vse, kar potrebuješh, de ti bo to prebivaliřhe prijetno. Na, usemi to piřano palzhizo in dotakni se s njo řadesha, ki je v jerbařfu, in daj mu podobe, ktere ti dopadejo.“

Potem je puřtil prinzesno famo in nizh ni odlasřhala, s palzhizo řtoriti, kakor ji je duh rekel. „Brimhilda!“ ljuba Brimhilda! „je rekla, pridi!“ in Brimhilda je řtala pred njo, objela kolena svoje gořpodinje in mozhila s řolsami veselja njene roke. Objemala jo je, kakor je řizer navado imela. To vse se ji je tako popolnoma sdęlo, de Ema fama ni vedla, ali se je le tako sdi. Prepuřtila se je vřo nefrezhnemu veselju, de je svojo preljubo tovařřhizo pri sebi řpet imela. Sa roko jo dersħaje se je spreħajala s njo po vertu, ji je njegove lepote řasala in slatih jabelk s dreves řergala.

Potem je peljala svojo priřatlico po vřih řřanizah gradú nořer do řkrinje, kjer je imela

svoje oblazhila. Tu ste ostale le v pregledovanju do sonzhniga sahoda. Vse rute, pasove, uhane ste pregledale. Brinhilda se je vedla tukaj tako obnašati, je toliko umetnosti v volitvi in uredovanju shenfke lishparije rasodevala, de bi ji nihzhe ne bil mogel zhafti vseti, de je zvét njeniga spola.

Duh, ki je vse sdaljezh fkrivaj gledal, je v veselju plaval, de je tako dobro shenfko ferze sadel in veselil se je, de mu je fhlo sposnavanje ljudi tako spod rok. Lepa Ema se mu je lepfhi, prijasnifhi in bolj vesela kakor kdaj sdela. Vsim repam, kolikor jih je she imela, je bres odloga she shivljenje dala s paljzhizo. Dala jim je podobo deviz, ktere so ji njega dni ftreple, in ker ste ji she dve répi ostale, je premenila eno v silno lepo in prijasno mazhko, drugo pa v majhniga Pariselna. Napravila si je sdaj spet svoje gospodinstvo, odkasala vfaki svojih flushabniz opravke, in nikolj she nibilo lepshiga gospodinstva viditi. Posli so fregli gospodinji po njenih sheljah, so vbogoli na miglej in voljno storili, kar jim je bilo rezheno. Nekaj tednov je vshivala zhifto to veselje. Ples, petje in musika, vse je fhlo po versti od jutra do vezhera. Šamo to je spasila prinzesna zhes nekaj zhafa, de liza njenih tovarshiz nekakfhno obledujejo. Serkalo na fteni ji je povedalo, da famo njeno oblizhje she kakor rosha zvete, ko so bile Brinhilda in druge devize velim zvetlizam enake. Pa rekle so jim vse, de se dobro pozhutije in radodarni duh jih tudi ni pustil stradati. Pa vunder so od dne do dne bolj

medléle. Shívljenja in delavnosti je bilo menj in menj v njih in tudi ogenj mladosti je pozhalil v njih vgašnil.

Ko je prinzesna eniga jasniga jutra veselo v svojo stanizo stopila, se je silno vstrašhila, ko je kup starih bab ob palizah in bergljah sagledala, ki so ji trefezhe se naproti prishle, nadušhljive in kashljaje in nesmoshne vezh stali.

Pariselj je vse štteri od sebe molil in muzka je komaj šhe mogla se vlazhiti.

Plafhna šteze prinzesna is stanize s med gnusobne tovarshije vun pred vrata in klizhe glasno duha, kateri je kmalo ves ponishen pred njo prishel.

„Hudobni duh“, ga je nagovorila jesno, „sakaj mi ne privošhish ediniga veselja mojiga shívljenja, senz mojih nekdanjih tovarshiz? ali ni šhe ta famotni kraj došti, me umoriti, de hozhefh šhe hifho starih bab tu napraviti? V tem hipu daj mojim kerfhenzam mladost in lepo postavo nasaj, zhe ne te bo vfa moja ferd in sanizhevanje sadéla.“ „Najlepshi vsh semlje hzheri“, ji rezhe duh na to, „ne jesi se prevezh; vse kar je v moji oblafi, je v tvojih rokah, famo tega ne tirjaj od mene, kar mi ni mogozhe. Natura mi je podloshna, pa soper njene vezhno enake postave ne morem nizz opraviiti. Dokler je bilo shívljenje v repah, ti je bilo mogozhe, s paljzhizo po svoji volji s njimi delati. Pa vfushile so se in duh shívljenja je is njih sginil. Pa to nej te ne shali, preljuba; v drugo napolnjen jerhaf samore vse spet dobro storiti; vse podobe samorefh spet imeti, ktere bosh shelela. Daj

sdaj materi naturi njene darove nasaj, ki so ti toliko veselja delali; svunej na vertu na veliki trati bošh boljſhi drushbo dobila.“

Duh je ſhel od nje in goſpodizhna je uſela ſvojo piſano paljzhizo v roko, ſe dotakne s njo ſtarih bab, in ſtori s njimi, kakor otrozi navadno delajo, kadar ſe ſvoje igrazhe navelizhajo. Na gnoj jih je ſmetala in miſlila ni vezh na-nje.

Rozhno je ſtekla zhes ſeleno trato, novo napolnjen jerbaſ prejéti, kteriga pa nikjer ni najti bilo. Gori in doli je hodila po vertu ſe pridno oseraje, pa nikjer ſe ni hotel jerbaſ prikasati. Pri brajdi ji pride duh naproti tako, de je mogla ſpoſnati, de mu nekaj prav ni. „Goljfal ſi me“, mu je rekla, „kjé je jerbaſ oſtal?“ Zelo uro ga ſhe iſhem, pa ſaſtonj. „Kraljiza mojiga ſerza“, je odgovoril duh, ali mi boſh mojo bedoſt odpuſtila? Vezh ſim obljudil, kot morem ſtoriti. Po deſheli ſim hodil in repe iſkal; pa davno ſo jo ſhe poſpravili in v tamnih hramih véne. Polje ſhaljuje; v dolini je ſima, ſamo tvoja prizhijozhnoſt je tukaj pomlad obdershala, in kadar ti hodiſh, raſtejo zvetlize. Poterpi le ſhe tri meſze, potem ti ne bo nikolj priloſhnoſti manjkalo, ſe po volji ſ tvojimi punzhkami igrati.“

Preden je duh nehal govoriti, mu je prinzeſna nevoljno herbet obernila in v ſvojo ſtanizo ſhla, bres de bi mu bila kaj odgovorila. On pa je ſhel v bliſhno meſto in kupil kot goſpod napravljen oſla, kteriga je s teſhkimi ſhaklji ſemena obtovoril, ſ kterim je ſilno veliko njivo obſejal. Poſtaval je eniga ſvojih ſuſhnih duhov ſa zhuvaja, kterimu je ſapovedal, pod ſemljo

sakuriti, de bi od sdolej feme gorkoto dobivalo in raftlo.

Repa je kaj lepo raftla in v kratkim obilo pridelka obetala. Prinzesna Ema je shla vsak dan na polje, ktero ogledovati jo je bolj vese-lilo, kakor slate jabelka na drevju. Pa nevolja ji je kalila njene zhiste ozhi; najrajshi je bila v tamnim smerezhevju pri majhnim viru, v kateriga je zvetlize metala, kakor sizer saljubljene shenfke rade delajo. Duh je dobro sposnal, de mu s vsm njegovim prilisovanjem in prisadevanjem ni bilo mogozhe, njenega serza omezhati. Pa vunder se njegova terdna poterpeshljivost ni vtrudila, ji vsako njenih shelj natanjko spolniti in njeno serze premagati. V svoji nefkushenosti si je domishljeval, de morajo vse teshave, na ktere je v svojim hrepenjenju sadel, kje na semlji svoj vir imeti. Sakaj sposnal je dobro, de ima tudi ta opora nekaj mizhnega, in de je pripravna, njegovo prihodno veselje she vezhi narediti. Pa novinz v posnanju ljudi ni mislil na prav vsrok té opornosti njegove ljubize. Mislil je, de je njeno serze tako prosto, kakor njegovo, in de gre po vfi pravizi njemu, ker ga je on prvi v posestvo usel.

Pa to je bilo velika smota. Mlad sosed na reki Odri, knez Ratibor, je serze lepe Eme she sa sebe vnel. Ratibor in Ema sta bila she bliso poroke; pa kar na enkrat sgine nevesta. Ko je to svedil, je Ratibor fkorej snoril. Sapustil je svoj grad, se klatil, ljudi se ogibaje, po gojsdih, je toshil svojo nefrezho fkalovju in se je sploh tako védil, kakor zhlovek, kterimu je

ljubesin ferze ofmodila. Svešta Ema je med tem v svoji prijetni jézhi sdihovala in shalovala, pa svoje ferze tako terdno v perših saklenjeno dershala, de se duh ni savedel, kakšne zhutljeje de nosi v ferzu. Dolgo she je mislila in mislila, kako bi ga prevarila in se soperne jezhe rešhila. Ko je vezh nozhi prezhula, si je eno ismislila, ktera se ji je dobro kasala.

Pomlad se je vernila v gorate doline, duh je dal podsemeljki ogenj vgašiti, in repa, ki je tudi po simi dobro rašla, je dosorela. Prebrifana Ema je vsakdan ktero isruvala in poskushala, ji vsaktero podobo po svoji volji dati in si tako veselje delati. Premenila je eniga dne majhno repo v bzhélo, de bi jo poslala svedit, kako je njenimu ljubzhku. „Leti, leti, ljuba bzheliza“, je rekla, „proti sonzhnemu ishodu, k Ratiboru, knesu deshele, in shumljaj mu v uho, de Ema she sa njega shivi, pa je fushna knesu duhov, ki v hribih prebiva, in prinesi mi noviz od njega.“ Zbheliza je koj sletela s peršta prinzesne, kamor ji je bilo rezhenó. Po komaj je sletela, jo pikne poshreshna lastovka v shalošt gospodizhne. Potem je naredila s paljzhizo muho, jo je tudi tako poduzhila ter rekla: „Leti, leti, mala muha zhes goro k Ratiboru, knesu deshele in shumljaj mu v ufhesa, de svešta Ema hrepeni po rešhenju po njegovi mozhni roki. Muha je sletela tako urno kakor je mogla opraviti, kakor ji je bilo rezhenó. Pa hudobna tiza jo je posherla in pokopala v svoj poshreshin shelodez. Te nefrezhne poskushne ferzhne Eme niso ostrashile, she eno štoriti. Dala

sakuriti, de bi od sdolej seme gorkoto dobivalo in raftlo.

Repa je kaj lepo raftla in v kratkim obilo pridelka obetala. Prinzesna Ema je fhla vsak dan na polje, ktero ogledovati jo je bolj vese-lilo, kakor slate jabelka na drevju. Pa nevolja ji je kalila njene zhfte ozhi; najrajshi je bila v tamnim smerezhevju pri majhnim viru, v kteriga je zvetlize metala, kakor sizer saljubljene shenske rade delajo. Duh je dobro sposnal, de mu s vřim njegovim prilisovanjem in prisadevanjem ni bilo mogozhe, njenega ferza omezhati. Pa vunder se njegova terdna poterpeshljivost ni vtrudila, ji vsako njenih shelj natanjko spolniti in njeno ferze premagati. V svoji nefkushenosti si je domishljeval, de morajo vse teshave, na ktere je v svojim hrepenjenju sadel, kje na semlji svoj vir imeti. Sakaj sposnal je dobro, de ima tudi ta opora nekaj mizhnega, in de je pripravna, njegovo prihodno veselje fhe vezhi narediti. Pa novinz v posnanju ljudi ni mislil na prav vsrok té opornosti njegove ljubize. Mislil je, de je njeno ferze tako prosto, kakor njegovo, in de gre po vři pravizi njemu, ker ga je on prvi v posestvo usel.

Pa to je bilo velika smota. Mlad sofed na reki Odri, knez Ratibor, je ferze lepe Eme she sa sebe vnel. Ratibor in Ema sta bila she bliso poroke; pa kar na enkrat sgine neveřta. Ko je to svedil, je Ratibor fkorej snoril. Sapuřtil je svoj grad, se klatil, ljudi se ogibaje, po gojsdih, je tořil svojo nefrezho fkalovju in se je sploh tako vedil, kakor zhlovek, kterimu je

ljubehin ferze ofmodila. Svešta Ema je med tem v svoji prijetni jézbi sdihovala in shalovala, pa svoje ferze tako terdno v perših saklenjeno dershala, de se duh ni savedel, kakšne zhutljeje de nosi v ferzu. Dolgo she je mislila in mislila, kako bi ga prevarila in se soperne jezhe reshila. Ko je vezh nozhi prezhula, si je eno ismislila, ktera se ji je dobro kasala.

Pomlad se je vernila v gorate doline, duh je dal podsemeljski ogenj vgašiti, in repa, ki je tudi po simi dobro rastla, je dosorela. Prebrifana Ema je vsakdan ktero isruvala in poskufhala, ji vsaktero podobo po svoji volji dati in si tako veselje delati. Premenila je eniga dne majhno repo v bzhélo, de bi jo poslala svedit, kako je njenimu ljubzhku. „Leti, leti, ljuba bzheliza“, je rekla, „proti sonzhnemu ishodu, k Ratiboru, knesu deshele, in shumljaj mu v uho, de Ema she sa njega shivi, pa je fushna knesu duhov, ki v hribih prebiva, in prinesi mi noviz od njega.“ Zbbeliza je koj sletela s peršta prinzesne, kamor ji je bilo rezhenó. Po komaj je sletela, jo pikne poshreshna lastovka v shalošt gospodizhne. Potem je naredila s paljzhizo muho, jo je tudi tako poduzhila ter rekla: „Leti, leti, mala muha zhes goro k Ratiboru, knesu deshele in shumljaj mu v ufhesa, de svešta Ema hrepeni po reshenu po njegovi mozhni roki. Muha je sletela tako urno kakor je mogla opraviti, kakor ji je bilo rezhenó. Pa hudobna tiza-jo je posherla in pokopala v svoj poshreshin shelodez. Te nefrezhne poskufhne ferzhne Eme niso ostrashile, she eno storiti. Dala

je tretji repi podobo frake in rekla: „Leti, leti, sgovorna tiza s drevesa na drevo, de pridešh k Ratiboru mojimu shennu, povej mu, de sim vjeta in de nej me zhaka s konjem in hlapzi, od danaf zhes tri dni, na mej v Majeви dolini, pripravljen me sprejéti in v svoje varstvo uséti.“

Belo zherna fraka je ubogala in tekla od drevesa do drevesa in fkerbna Ema jo je sprem-ljala s svojimi ozhmi, dokler je bilo mogozhe.

Shaloftni Ratibor je tapal she vedno v gojsdih. Pomlad in spet oshivljena natura je she vezh shalofti v njegovo serze vlila. Pod kofha-tim hraftam je sedel sakopan v misli na svojo nevesto, glasno sdihovaje: „Ema! Ema!“ Koj mu da mnogoglasni jék to ljubo ime nasaj; pa tudi svoje ime safshhi ob enim klizati. Po-flushal je, pa ko nikogar ni vidil, je mislil, de se moti, pa kar flishi spet svoje ime klizati. Kmalo potem sagleda frako, ki je s veje na vejo letala in vidi, de ta tiza njegovo ime klizhe. „Uboga jesizhniza“, ji je rekel, „kdo te je uzhil to ime isgovarjati, ki je ime ne-frezhniga, ki si umréti sheli?“ Potem sgrabi slobno kamen in ga hozhe sa tizo vrezhi; pa ta isgovori v tisti prizhi ime Ema. To mu je roko oflabilo in v njegovim serzu je odmévalo ime Ema! In tiza na drevesu je sazhela s fra-kam lastno sgovornostjo isgovarjati, kar jo je Ema uzhila.

Knes Ratibor je komaj flishal te besede, se je she sazhelo v njegovi dushi soriti; smertna shaloft, ki mu je vfo mozh vseti hotla, je sginila. Sbrihtal se je spet in pridno je sprasheval

osnanovavko njegove frezhe po Emi. Pa sgovorna fraka ni mogla nizh drusiga povedati, kakor kar jo je Ema nauzhila, in sletela je. Jaderno kakor sajz je stekel shalofni knes v svoj grad, nabral ljudi, se na konja vfedel in shel svojo ljubo nevesto prizhakovat.

Gospodizhna Ema je med tem s shenfsko svijazhoftjo vse pripravila, svoj namen ispeljati. Nehala je voljniga duha s svojo mlazhnostjo martrati, is njenih ozhi je upanje sijalo in sdelo se je, de se je njeno ferze omezihilo. Tako frezhnih ur sdihajozhi saljublenez v svojim upu ni mogel samuditi. Kmalo je sposnal, de se je njeno ferze premenilo. Prijasen pogled, prijasno oblizhje, prijasno smejanje gospodizhne je njegovo ferze vnelo, de je gorelo s plemenam, kakor vinski zvet. Bolj filn je bil, ponovil je svoje osnanovanje nefkonzhne ljubeshni in profil jo je, ga uflifhati. In sadel jo je. Pogodba je bila storjena, samo malo dni ga je she profila poterpeti, de she enkrat dobro vse pomisli, kar ji je veselja omamljeni duh dovoli.

Drugo jutro kmalo po sonzhnim ishodu se prikashe sala Ema, napravljena kakor nevesta, obloshena s vfemi lepotijami, ktore je imela v svoji fkrinji. Lase si je v lepe kite spletla, zveztez h venez je bil v nje vpleten; v njeni obleki so se lesketali shlahtni kamnizhi, in ko ji je prihajozhi duh, ki se je v vertu sprehajal, naproti prishel, je sagernila framoshlivo svoje oblizhje s tanjkim pregrinalam. „Nebeshka dek-liza,“ je jezljal, „daj mi fladkost ljubeshni is tvojih ozhi serkati, in ne brani mi dalje v tvojim

oblizhju brati, de je tvoje ferze moje.“ Potem ji je hotel pregrinjalo odgerniti, de bi svojo frezho v njenih ozhéh bral. Ona je pregrinjalo she bolj goſto zhes obras potegnila mu ponishno rekozha. „Kdo ti samore ſoperſtati, goſpod mojiga ferza. Tvoja ſtanovitnoſt je premagala. Nej ti povejo to moje uſta pa puſti, de moje rudezhenje in moje folse ſakrite oſtanejo.“

„ſakaj folse, o preljuba?“ jo vpraſha oſtraſheni duh, „vſaka tvojih ſols mi pade kakor kapliza hudizheviga olja na moje ferze. Œej drusiga ne tirjam kakor ljubedin.“ „Oh! mu odgovori Ema,“ ſakaj ne umiſh mojih ſols; moje ferze je plazhilo tvoje ljubedin; pa hudo upanje veſhe mojo duſho. Œena ne oſtane ſmiraj ljubediniva, ti ſe ne poſtaraiſh nikolj. Ali lepota je zvetlizi, ki kmalo ſvéne. Na zhem bom ſpoſnala, de mi boſh vdani ljubijozhi, poſtreshni, poterpeſhlivi moſh, kakor ſi bil takrat, ko ſi me ljubil?“ Odgovori ji: „Tirjaj ſnaminje ljubedin od mene, ali ſnaminje ſveſtoſti ali pokorſhine v ſpolnovanju tvojih povelj, ali ſkuſi mojo poterpeſhljivoſt in prevdari iſ tega, kako terdna je moja nepremenljiva ljubedin.“

„Bodi ſi tedej,“ rezhe, ſvita Ema; „ſamo eniga ſnaminja tvoje poſtreshnoſti mi je treba. Pojdi in preſhitej vſo repo na njivi, de moja poroka ne bo bres prizh, oſhivila jo bom, de bom imela drushize. Pa varuj ſe, me goljfat in ne ſaſhitej ſe ne ſa eno; na tem bom tvojo ſveſtoſt ſpoſnala.“

Kakor nerad ſe je duh v tem hipu od ſvoje ljubedinive neveſte lozhil, je vunder bres odloga

ubogal, je fhel h fvojimu delu in je tako rozhno med repo fe fukal, kakor kak franzofk fhpitalfk sdravník med fvojimi bolniki, ktere ima na pokopalifhe fpraviti. Kmalo je konzhal fvoje delo; de bi fe pa popolnoma preprizhal, de fe nismotil, je fhe enkrat vfo repo prefhtel in v fvojo nejevoljo je vidil, de fe je smotil. Mogel je tedaj fhe enkrat od konza sazheti. Pa tudi sdaj fe je preprizhal, de fe to fhtevilo s pervim ne vjema. In zhuditi fe tudi ni bilo, zhe ima kdo le podobo fvoje ljubize v glavi, fe mu mora smefhati.

Prebrifana Ema je fvojiga saljubljenza komej fpred ozhi imela, je shé sa beg pripravila. Debelo repo je imela pripravljeno, ktero je v migleju v bersiga konja s fedlam vred premenila. Na njem je sderjala proti gorami in beshijozhi vranez jo je sibal na fvojim herbtu bres de bi se bil kolizhkaj fpodikal, in nefel v Majeve dolino, kjer fe je ljubimu Ratiboru kateri, jo je fkerbno zhakal, v roke vergla.

Delavni duh fe je tako v fvoje fhetteje samiflil, de ni prav nizh vedil in videl, kaj fe s njim in okrog njega godi. Po dolgim prisadevanju in napenjanu moshganov je bil frezhen, da je fhtevilo vse repe, drobne in debele fkupej fpravil. Vefel je nasaj hitel, jo kraljizi fvojiga ferza natanjko srajtati in jo s natanjzhnim spolnjenjem njenih ukasov preprizhati, de bo najbolji, najpoftrsehnifhi in najpodloshnifhi mosh, ki je kdaj na semlji shivel. Vef sadovoljin ftopi na trato; pa ondi ni nizh nafhel, kar je iskal. Obhodil je vse drevje, tudi ni nafhel kar je

shelel. V grad je prifhel, vse kota preifkal, ime fvoje ljube Eme klizal, pa ni bilo ne glafu ne odgovora. Sdaj mu pride mifel v buzho, de je morde goljfan. Ko bi bil trenil je flekel fvoje telo, kakor len kmet fvojo fuknjo, fe vsdigne vifoko v vifhavo in sagleda daljezh beshézho ljubizo ravno, ko je bersi konj zhes mejo njegoviga poseftva fkozhil. Vef raskazhen je svil ferditi duh dva zhérna oblaka fkup in poslal ftrélo sa beshezho Emo, ki je fto in fto let ffar hraft rasklala; pa unftran meje je bila njegova jesa nesmoshna in v oblaku fe je raskadil v dim.

Ko je vifhavo saftonj prefhvigal, fvojo nefrezhno ljubetin vfm vetrovam potoshil in fvojo jeso ras-hladil, fe je vernil shaloftno v fvoj grad, prelasil vse ftanize in jih polnil s fvojimi toshbami in sdihleji. Potem je fhel fhe enkrat v vert pa tudi tu ni bilo nobeniga vefelja sa-nj. Ena fama ftopinja nesveste ljubize mu je dala vezh opraviti, kakor slate jabelka na drevju in vse zvetlize verta.

Mifli na sladko frezho fo fe sbudile v njem na meftu, kodar je nekdam ftala in hodila, kjer zvetlize tergala in pulila, kjer jo je tolikrat nevidno gledal in fe s njo pogovarjal. Vse to ga je tako pobilo in mu je tako na moshgane pritiskalo, de je pod bremenam teh zhutlej fe-v nizh samiflil.

Kmalu potem je sazhel v fvoji nevolji fe rotiti in preklinjati in terdno je obljubil, fe ljudem popolnoma odpovedati in na ta goljufni rod ne vezh mifliti. V tej nevolji je sataptal trikrat na

semljo in vel grad s vso njegovo lepoto se je sgresnil v svojo nekdanjo nizh. Semlja pa je široko sasijala in duh je sletel globoko globoko do nasprotne strani svojiga kraljestva, v frede semlje, kamor je foverashtvo do ljudi fabo vsél.

Med tem, ko se je to godilo v gorah, je imel knes Ratibor s svojo Emo opraviti, da jo je v varnost spravil. S neisreženim veseljem jo je peljal v grad njeniga ozheta nasaj, kjer se je s njo porozhil in je s njo kraljeval. Šosidal je mesto Ratibor, ktero ima še dan danafhni po njem to ime.

II.

Nevoljni duh je sapuſtil ſemljo s fklepam, ſe nikolj vezh ne na ſonze pokasati. Pa dobrodelni zhaſ mu je pozhaſi ſerzhno rano ſazelil in in vſo jeso ſbrifaſ, pa preden ſe je to ſgodilo je terpelo devet ſto in devet in devetdeſet let. Naſadnje mu je ſazhelo dolg zhaſ biti in ko je bil enkrat ſilno nevoljin, mu je naſvetoval njegov flushabnik, na ſemljo iti, ſi muhe is glave iſgnati. Vdal ſe je v to. Ni potreboval vezh zhaſa, kakor en migljej s ozhmi, in dolga pot je bila konzhana in on je bil v ſredi velike trate ſvojiga nekdanjiga verta, kterimu je dal ſpét njegovo prejšnjo podobo. Pa ſkrito je oſtalo vſe zhloveſhkim ozhem. Popotniki, ki ſo ſhli zheſ goro, niſo nizh drusiga vidili, kakor ſtraſhno puſhavo. Pogled téh rezhi, ktere je v ſvoji nekdanji ljubezni vſe v ſlati ſvitlobi vidil, mu je ponovil ſpet miſel na ſaſtarano ljubezin in ſdelo ſe mu je, de ſe je ſhe le predvzheranjim vſe tiſto s lepo Emo godilo; njeno podobo je tako natanjko vidil, kakor zhe bi ſhe pred njim ſtala. Ko ſe je pa ſpomnil, kako ga je ſa noſ vodila in prekanila, ſe je ſpet vſa njegova jesa do ljudi v njem ſbudila. „Nefrezhni ſemeljſki zhervi,“ je rekel, ko ſe je oſerl in s viſoziga hriba ſvonike zerkva in kloſhtrov v meſtih in tergih vidil, „ali ſhe

smeraj svoje homotije doli v dolini poznete? S svijazhami in goljufijami ste mi ofle kasali, sa to se mi imate pokoriti. Tudi jes vam bom nagajal in nagajal, de si bote v glavo vtisnili, kdo sim jes in kaj samore duh v gorah!,'

Komej je to isgovoril, flifhi od daljezh ljudi govoriti. Trije mladi moshje so prifhli zhes goro in najpredersnifhi med njimi je klizal neprenéhoma: „Réposhtev pridi dol! Reposhtev, devifhki tat!“

Škosi sto in sto let je oftalo med ljudstvam to, kar se je s lepo Emo sgodilo in priftavili so sbe marfikaj, kar se nikolj ni sgodilo, in vsak popotnik, ki je prifhel v Kerkonose, je govoril od tega. Govorili so od neshtetih rezhi, ki se niso nikolj sgodile in so delali tako bojezbim popotnikom strah, in tako imenovani moditjani, uzheni in prebrisanzi, ki podnevi in v velizih drushbah v strahove ne verjamejo in se is njih norza delajo, so dostkrat v svoji preshernosti ali de bi svojo ferzhnost pokasali, duha s njegovim gerdim imenam klizali in rotili in mu sabavljali. Nikolj se ni flifhalo, de bi se bil miroljubni duh nad takimi sabavljivostmi snofil, ker jih v svoji globozhini nikolj ni svedil. Toliko bolj ga je speklo, ko je sdaj vso opravljivost tako krepko in v kratkim flifhal. Kakor vihar je divjal po tamnim smerezhju in mikalo ga je, ubosiga tepza, ki se je bres namena podstopil mu sabavljati, sadaviti, pa pomislil je, de bi to ojstro ravnanje prevezh vpitja v desheli napravilo, vse popotnike is hribovja splafhilo in mu priloshnost vselo, ljudém tudi sabavljati. Savoljo

tega ga je puštil f tovaršhi mirno iti, f fklepam, mu vunder eno saigrati.

Na blishnji krishpoti se je lozhil sabavljivz od fvojih tovaršhev in pride ta pot frezhno v svoj dom v Jelenje. Pa nevidljivi duh ga je do doma spremil. Sdaj se je vernil v gore in mislil je, kako bi se nad njim snofil. Primerilo se je, de ga na poti bogat Jud frezha, ki je hotel v Jelenje iti. Prifhla je duhu misel v glavo, nad tem se snofiti. Pridrushel se je tedej k njemu v podobi tiftiga popotnika, ki mu je sabavljaj, se je prijasno s njim pogovarjal, ga spelje pozhasi v stran zeste in ko v gosfavo prideta, pade po tolovajsko zhes Juda, ga lepo premlati, sveshe in mu shakelj vsame, v kterim je imel veliko dnarja in slatine. Potem ko ga je she enkrat dobro povesal in pretepel, ga je puštil pol mertvega na tleh in fhel svojo pot.

Ko se je Jud nekoliko svojiga strahu sbrihtal, je sazhel jokati in glasno na pomozh klizati. Bal se je v strafhni puhavi fkoperneti. Poshten mosh štópi k njemu, po videsu nèk meštjan, ki ga prasha, sakaj de tako vpije, in ko je vidil, de je vef svésan, mu je roke in noge rasvesal. Potem mu je dal sblatniga vina in ga peljal na zefsto ter spremil do mesta Jelenje do ofhtarije. Tu me je dal she par petiz v dar in ga puštil. Kako se je savsél Jud, ko je pri svojim vftopu v hifho svojiga tolovaja med pivzi pri misi sagledal, ki je tako mirno fedel, kakor zhlovek, kterimu vef nobene hudobije ne ozhita. Polzh vina je imel pred fabo, se je prijasno pogovarjal in norzheval f pivzi in poleg

njega je leshala tista mavha, v kateri je imel Judu odvsete rezhi. Preplafheni Jud ni vedel ali bi sam sebi verjel ali ne, se splasi v kot in posvetuje sam s sabo, kako bi spet svoje rezhi nasaj dobil. Nemogozhe se mu je sdelo, se tako debelo motiti; savoljo tega se splasi tiho fkosi vrata, gré k sodniku in mu potoshi, kaj se mu je sgodilo.

Sodniki v Jelenju so takrat floveli, da so urni in pridni in pravizhni. Škufheni Jud je drobno vedel, kaj ima sazhéti in ko vidi, de se sodniku nizh kaj ne mudi, ga saflifhati, mu pové, kaj de mu je bilo vseto. In to je pomagalo, de je ukasal sodnik tolovaja bres odloga prijéti. Berizhi s drogmi in mezhmi so obftopili hifho, primejo nedolshniga hudodelnika in ga peljejo k sodbi. „Kdo si?“ ga vprasha ojftro sodnik, ko so ga pripeljali, „in od kod pridefh?“ Odgovoril je odkrito in bres straha: „Poshten shnidar, sim Benedikf mi je ime, pridem is Ljubna in sim tu v delu pri svojim mojfttru.“

„Ali nifi tega Juda v gojsdu po tolovajsko napadel, ga pretepel svesal in oropal?“

„Jes fhe tega Juda nikolj vidil nifim, ga tudi nifim svesal in prétepel in ne oropal. Poshten shnidar sim in ne tolovaj.“

„S zhem morefh svojo poshtenost dokasati?“

„S svojim pifmam in s svojo dobro veftjo.“

„Pokashi pifmo.“

Benediks odveshe s mirnim ferzam svojo mavho, sakaj dobro je vedel, de nima nizh drusiga v nji, kakor svojo poshteno robo. Pa glej!

ko jo je sprasnil, je svonelo med njegovo robo kakor dnarji. Berizhi so rožno po nji planili, jo raskopali in teshki shakelj ismed nje islekli, ktereга je rasvefeljeni Jud koj kot svoje premoshenje sposnal in poterdil. Kakor zhe bi bilo va-nj trefblo, je stal revesh in omedlel je fkorej. Obledel je, ufta so se mu trefle, kolena shibile, omolknil je in ne besedize ni mogel pregovorit. Šodnikovo zhelo se je sgerbanzhilo in hud obras je obetal ojftro obfojenje.

„Kako si upash, hudobnesh!“ je sagromel fodnik, „tajiti de ga nifi oropal?“

„Miloft, shlahtni gospod!“ je profil obto-shenez na kolenih s povsdignjenimi rokami. „Vse fvetnike nebes poklizhem v svoje prizhe, de nifim kriv tega ropa, in ne vem, kako je Judov shakelj v mojo mavho prifhel.“

„Preprizhan si,“ je govoril fodnik dalje, „shakelj te toshi dovolj hudodelftva; fkaſhi Bogu in gosposki zhaſt, in povej naravnost, preden te ne primora martra, refnizo govoriti.“

Preplafheni Benedikſ ni vedel drusiga rezhi, kakor de je nedolshen; pa gluhim ufheſam je pridigval. Sa terdovratniga potepuha so ga imeli, kateri bi rad kolu odſhel f ſvojim tajenjam. Mojſter rabelj, isverſhevavez pravize, je bil poklizan de bi ga omezhił. Sdaj pa je ſapuſtilo ubosiga revешa ſtanovitno veſelje njegove dobre veſti. Martre so ga pretrefnile, ki so ga zhakale. Ko se je rabelj pripravljal, mu shelesne palzh-nike na palze naviti, je pomiflil de bi ga to ſa delo nepripravnega ſtorilo, in rajſhi kakor pokveka vſe ſvoje shive dni biti, ſi je miſlil, je

boljšhi martram oditi, in rekel je, de je on Juda oropal. Pravda je bila konzhana in obfodili so ga na kol, in de bi pokasali, kako urni so fodniki in de bi obfojenja ne bilo treba she rediti, so fklenili, ga kar drugo jutro sgodej obefti.

Vsi prizhijozhi, ki so bili pri fodbi, so rekli, de je gospofka modro in pravizhno fodila in nihzhe ni fodnike bolj hvalil, kakor ufmiljeni Šamaritan, ki je prifhel tudi k fodbi, ni mogel pravizhnofti Jelenfkih fodnikov prehvaliti, in nihzhe ni bil v refnizi od te rezhi bolj sadet, kakor ravno ta zhlovekuljub, kateri je s nevidljivo roko Judov shakelj v shnidarjevo mavho fpravil in nihzhe drug ni bil, kakor Repofhtev fam.

She sjutraj sgodaj je zhakal na obefilifhu v podobi krokarja na pogreb, ki je imel shnidarja tje fpremiti, in budilo se je she v njem krokarfko poshelenje, obefhenzu ozhi iskluvati. Pa saftonj je zhakal to pot. Poboshin minih, ki je she toliko hudodelnikov pred smertjo k fposnanju Boga in k pokori fpreobernil, je imel tudi tega fpreoberniti, pa fposnal je kmal, de je Benedikf tako neobdelana tnala, de mu je nemo-gozhe ga v tako kratkim zhafu f fvetam in s Bogam fpraviti.

Profil je tadaj gospofko tri dni odloga; kar se mu je privolilo. Ko je Repofhtev to flifhal je sletel v hribe, ondi zhafa zhakati, de bo Benedikf obefhen.

Med tem zhafam je obhodil po svoji navadi gojsde in na enim svojih obhodov sagleda mlado deklo, ki je pod kofhatim drevesam fedela. Glava ji je shaloftno doli visela in s roko jo je pod-

perala; njena obleka ni bila draga, pa zhedna in po mestno narejena. Od zhasa do zhasa je obrisala solse s oblizhja in globoko je sdihovala. She nekdej je fkušil duh mozh divifhkih folsa, tudi sdaj fo ga takò omezhile, de je od fvojiga namena, vse Adamove otroke, ki bi po hribu prifhli, ftifkati in nadlegovati, prvi pot odstopil, se ufmilil in shelel, deklo potolashiti. Premenil se je tedej v zhedniga mestjana, stopi prijasno k mladi shenfski in jo ogovori: „Dekliza, kaj shaluješ tukej fama? Ne fkrivaj mi fvoje shalofti, morde ti morem pomagati.“

Dekla, ki je bila vfa v shaloft sakopana se je vftrafhila, ko je ta glaf flifhala, in fklonila je fvojo glavo. Hej, kako kopernezhe višhneve ozhi fo ga pogledale! Jekleno ferze bi bile mogle omezhiti! Dve biftre fabli fte ftale v njih in na mladimu oblizhju je bila tiha shaloft, ktera se ji je prav dobro podala. Ko je poshteněga mosha pred fabo sagledala, je rekla: „Kaj vam je mar moja shaloft, slafti ker mi ne morete pomagati. Nefrezhna fim, mosha fvojiga fim umorila in pokoriti hozhem fvojo krivizo s shalovanjem in folsami, dokler me smert ne usame!“

Poshteni mosh se je zhudil. „Ali ti si koga umorila? Ali pri tem lepim oblizhju nošifh peklo v fvojim ferzu? To je nemogozhe! — Ljudje fo fizer vfi muhafti in hudobni, to vem. Pa vunder tega ne morem verjėti.“

„Povedati vam hozhem tedaj,“ je odgovorilo shaloftno dekle, „zhe hozhete svediti.“ Rekel je: „Govori.“

Ona: „Imela fim prijatla s mladofti, fina poshtene vdove, moje fofedne, ki me je sa

ljubizo svolil, ko je odrastel. Tako ljubesniv je bil in dober, tako svešto in poshteno me je ljubil in tako stanovitna in ferzhna je bila njegova ljubestin, de mi je ferze vkradel in sim mu vezhno sveštoft obljubila. — Oh! ferzu ljubesniviga mladenzha sim jes kazha savdala, storila sim, de je lepe nauke svoje matere posabil in k hudobiji sim ga sapeljala, de mora sdaj svoje shivljenje dati!“

Duh je rekel sazhuden: „Ali ti?“

„Ja gospod, jes,“ je odgovorila, „jes sim kriva njegove smerti, ker sim ga nagovarjala Juda oropati. Pa sgrabili so ga gospodje is Jelenja, ga obsodili, in, oh usmiljeni Bog, juter bo obéshen.“

„In tega si ti kriva?“ je prafhal Repofhtev s sazhudenjem?

Ona: „Ja gospod! jes imam na svoji vesti mlado kri.“

„Kako to?“

Šhel je popotovat zhes gore in ko fva se pri flovesu objela, je rekel: „Oftani mi svešta ljubiza! Ko bo jablana tretje zvetela in lastovka gnesdo delala, se bom vernil, te vset in to ti obljubim f terdno prisego.“

Jablana je tretji pot zvetela in lastovka je gnesdila, prifhel je Benedikf, me je opomnil moje obljuje in hotel k poroki peljati. Jes pa sim se norzhevala s njim in nagajala sim mu, kakor dekleta vózhkrat s snubazhi delajo, in rekla sim mu: „Tvoja shena ne morem biti; moja postelja je sa dva prevoska, ti pa nimash ne hishe ne strehe. Poifhi si pred svitlih petiz, potem se fpet oglafi.“

To govorjenje je ubosiga mladenzha slo shalilo. „Oh Mizika!“ je sdihtil s folsnimi ozhmi; „zhe je tebi famo sa dnarje in blago mar, nifi vezh tifta poshtena dekliza, ki si bila pred! Ali mi nifi v to roko fegla, ko si mi svefta biti obljubila? In kaj sim imel takrat vezh, kakor roko, f ktero bi te preshivil? Od kod pride tvoja ofhabnost? Oh Mizika umim te. En drug bogat mi je Tvoje ferze prevsél. Ali mi tako mojo sveftost povrazhujesh? Tri leta sim v hrepenjenju in upanju shaloftno preshivel, vfako uro sim fhtel do tega dneva, in prifhel sim, te vsét. Kakor na perutah me je neflo veselje in upanje zhes gore in sdaj me pa savershesfh.“ Profil in moledoval je, jes pa sim terdno oftala pri svojim fklepu.“ Moje ferze te ne sametuje, preljubi Benediks!“ sim mu odgovorila; „famo roko ti odrezhem fhe sa sdaj, pojdi, priflushi si dnarjev in blaga in kadar bofh tega dobil, pridi in potem bom tvoja shena.“

„Nej bo!“ je rekel nevoljno; „Ker hozhesfh tako, bom fhel po fvetu; tezhi, dirjati, bera-zhevati, krafiti, goljufati hozhem, in pred me ne bofh vidila, kakor ko dnarje dobim, f kterimi te moram kupiti. S Bogam, jes grem!“

Tako sim ga naredila. Rasferden je fhel ubogi Benediks in sapustil ga je njegov angelj varh, de je ftoril kar ni bilo prav in kar je njegovo ferze gotovo fovrashilo.

Ko je to poshteni mosh flifhal, je pomajal f svojo glavo in rekel zhes nekaj zhafa: „To je zhudno!“ Potem se je k dekli obernil ter rekel: „Sakaj shalujesh in sdihtujesh tukaj v prasnim

gojsdu; fej ne bo ne tebi in ne tvojimu ljubzhku nizh pomagalo!“

„Ljubi gospod,“ mu je rekla, „bila sim na poti v Jelenje, pa ferze se mi je hotlo shaloffi raspozbiti, sato sim pozhivala pod tem drevesam.“

„In kaj si hotla v Jelenju?“

„Sodniku hozhem pred kolena pasti, s svojim jokam mesto napolniti in hzhere mesta nej s mano jokajo, de se bodo gospodje usmilili in nedolshnimu fantu shivljenje puste, in zhe bom tako frezhna, svojiga ljubzhka gerde smerti refhiti, hozhem vesela s njim umreti.“

To govorjenje je duha tako omeznilo, de je tisto uro na svoje mashevanje posabil in sklenil, obupajozhi dekli njeniga ljubzhka nasaj dati.

„Obrifhi si svoje solse,“ je rekel prijasno, in ne boj se nizh. Preden bo sonze is sa gore, bo tvoj ljubzhhek refhen. Juter sjutraj, ko bo petelin pervikrat sapél, zhuj in puflufhaj, in ko bo kdo na tvoje okno poterkal, odpri hifhne vrata. Pa varuj se, ga sopet drashiti. — Vedi pa tudi, de ni on Juda oropal, kakor mislish, in ti tudi nifi tega kriva. Tvoja terma ga ni k hudobiji sapeljala.“

Dekla se je savsela nad tem govorjenjem, pogleda moshu terdno v ozhi, in ker ni nizh hlimbe ali goljufnosti v njih brala, mu je sa-upala; veselje jo je spreletelo in rekla mu je: „Ljubi gospod, zhe se ne norzhujete in refnizo govorite, morate prerok biti, de vse to tako dobro veste.“

„Prerok?“ je rekel Réposhtev. Ta pa she nifim; biti pa samorem in to bofh svedla! Jes

sim mestnjan iz Jelenja, sim bil tudi pri sodbi, ko je bil ubogi greslnik obsojen. Škasalo se je pa, de je nedolshin. Šhel bom rešit ga; veliko samorem v mestu. Nizh se ne boj in mirno pojdi dam.“

Dekla se je koj na pot odpravila in je storilo tako, defirevno je imela polno ferze strahú in upanja.

Zhaštitljivi minih si je vse tri dni vse prisadeval, obsojenja poduzhiti in sa smert pripraviti in njegovo dušo rešiti; sakaj Benedikl je silno silno neveden. Bolj je snal shivati in strizhi, kakor moliti. Ozhe nash in zhesbena Maria je vedno mešhal, vere pa ni snal kar nizh nizh moliti. Po vsi mozhi si je prisadeval mnih, mu vero v glavo vtrobiti in zela dva dni je imel s njo opraviti. Ko je Benedikl vero toliko v glavo utifnil, de jo je snal prezej gladko moliti, mu je zhaštitljivi pater she marfiktere potrebne nauke od vezhnosti, neumerjozhosti dušhe, od boshje milosti i. t. d. dajal, ktere je ubogi shivankarzhek svesto poslušhal.

Svezher posno she je sapustil duhoven obsojenja in lahko nozh mu voshivshi je shel iz jezhe. Pri vratih ga frezha Reposhtev nevidama. Ni she praviga sklepa imel, kako bi svoj namen, shivankarzhska rešiti, tako isgotovil, de bi gospodam v Jelenju veselja ne sderl. Kar mu pride misel v glavo, ki je bila prav po njegovi volji. Šhel je spet nevidama vun in ko je duhoven odshel, se verne kmalo v njegovi podobi v jezho, ktero mu je zhuvaj rad odperl.

„Skerb sa tvojo duſho,“ je rekel jetniku, me je ſhe enkrat nasaj pripeljala. Povej mi, ljubi moj ſin, kaj imaſh ſhe na ſvojim ſerzu in na ſvoji veſti, de te potolaſhim?“

„Zhaſtitljivi goſpod,“ odgovori Benediks, veſt me nizh ne grise, ſamo eno bi ſhe rad imel, — oh Mizika!“ —

„Ali je ſhe niſi poſabil?“ ga praſha urno duh.“ Ali ſhe ljubih ſvojo neveſto? Ali ji imaſh ſhe kaj pred ſvojo ſmertjo povedati. Zhe imaſh kaj, povej meni.“

Ko je to ſliſhal, je jetnik ſhe bolj oſtermel. Miſel na ſvojo ljubizo, ktero je hotel s vſo mozhjo v ſvojim ſerzu ſatrėti, ſe je na enkrat tako mozhno v njem ſbudila, de ſe je ſazhel glaſno jokati in de ni mogel vezh govoriti. Repofhtevo ſe je revesh tako ſmilil, de je ſklenil, tej rezhi konez ſtoriti. „Ubogi Benediks!“ je rekel; „potolaſhi ſe in ne obupaj. Ne boſh umerl. Svedil ſim, de ſi nedolſhin in de ſo tvoje roke zhiſte vſake hudobije. Savoljo tega ſim priſhel, te is jezhe reſhit in verige s tvojih no uſeti.“

Kljuzhek je uſel is arſheta in rekel dalje: „Zhaj, bom vidil, zhe odpre kljuzhavnizo.“ Odperl jo je in v verige vkovani je ſtal nevkovan in reſhen pred njim. Potem mu je dal duh ſvojo obleko in rekel: „Pojdi pozhaſi med zhuvaji, ki ſo svunej pred vratami in po ceſti, de prideſh is meſta, potem pa ſtopi jaderno, de prideſh v gore in ne pozhivaj, de prideſh v Ljubevno pred Mizikno hiſho; ondi poter kaj tiho, ljubiza te zhaka s teshkim ſerzam.“

Benediks je mislil, da se mu sanja, si je mel ožhi, se v roke in noge tihpal, svediti, ali zbuje ali spi, in ko je sposnal, da je vse res, je padel na kolena pred svojiga rešnika, mu objame noge, hoohe kaj govoriti in leshi molzhe pred njim, sakaj govoriti ni mogel.

Ljubeshni polni duh ga je mogel nasadnje spoditi, dal mi je pa she hlebez kruha in meseno klobaso sa popotnjo. S telhkimi nogami je korakal zhes prag shalofne jezhe s shaham, da bi ga kdo sposnal. Pa njegova obleka je vse smotila, da niso nikakorshne goljufije mislili.

Mizika je med tem doma shalofno sedela, poslušhaje shumenje sape in pogledovaje 'sa vsakim, ki je shel memo hifhe. Vezhkrat se ji je sdelo, da se nekaj pri oknu maje ali da vrata shkipljejo. Serze ji je bolj možhno trepalo, flosi shpranjo je pokukala, pa nizh ni bilo.

V fofeshki so she petelmi peli in dan osnanoi; v zerkvi je she k prvi mashi svonilo, in to svonjenje ji je bilo kakor mertvashko svonjenje. Ponozhni zhuvaj je sadnikrat sätrobil in ljudi k delu sbudil. Mizikna lampa je sazhela flabo berleti, ker ji je olja smanjkovalo; vezhi in vezhi nepokoj jo je obhajal in ji dal lepe roshe na otrinku viditi, ki ji je frezho osnanoi. Na stranizi postelje je sedela in bridko jokala sdihovaje: „O Benediks, Benediks! kako shalofin dan se blisha meni in tebi!“ K oknu je shkla. Oh! shalofno je bilo obnebje proti Jelenju in zherni oblaki so viseli na nebu kakor zherne mertvashke tuge. Dusha se ji je

trefla o tem pogledu in v shaloftno molzhanje je padla.

Kar poterka trikrat na okno. Vefela grosa jo je spreletéla po vsih udih; po konzi je fkozhila in glasno savpila. Sakaj nekdo je safheptal fkosi fhpranjo: „Ljubiza, ali fpifh?“ Ko bi planil, je fkozhila k vratam. „Oh, Benediks, ali si ti ali je tvoj duh.“ Ko je pa nesnano obleko sagledala, je nasaj odletela in fkorej omedlela. Objela jo je svefta roka in kmalo se je sopet sbrihtala.

Ko fta vezh zhasa molzhé se gledala, ji je potem Benediks povedal, na kakfhno zhudno vishé je prifhel is shalofne jezhe. Pa jesik se mu je k nebu prifulhil, tako je bil shejin. Mizika je fhla po vode in ko se je napil, je zhutil lakoto. Pa drusiga ni bilo jefti, kakor kruh in fol. Sdaj se je fpomnil Benediks na klobafo, jo slezhe is arsheta in se zhudi, de je bila teshej kakor podkva; rasterga jo in, o joj, sgolj slati zekíni se fterkljajo is nje. Mizika se je filno vfhrafhila, ker je miflila, de je slato fhe peklenfk oftank Judoviga ropa, in de Benediks ni tako nedolshen, kakor ji je mosh pripovedoval. Pa nedolshni fhivankarzhek se ji je rotíl, de mu je te dnarje gotovo poboshni minh sa doto dal. Verjela mu je. Potem fta oba s hvaleshnim ferzam dobrotnika shegnala, mefto sapufhla in proti Pragi se na pot podala, kjer je Benediks veliko lét kot poshten mojfter s svojo sheno shivel. Štrah pred kolom se mu je tako globoko v ferze vfadil, de ljudém, kterim je delal, nikolj nizh ni prikratil

in soper navado drusih shnidarjev tudi najmanjšiga krajzarja sa febe ni obdershal.

Sjutraj sgodej, ko je Mizika tekanje svojiga ljubzhka safhlifhala, je tudi v Jelenju na vrata jezhe perft poterkal. Poboshni mihih je bil, ki je komaj dneva zhakal, de bi fhel spet ubosiga jetnika spreobrazhat in uzhit, in spreobernjeniga ftrafhnim rokam rabeljnovim is-rozhit.

Reposhtev je enkrat jetnikovo mesto prevsél in je hotel tudi do konza na njem oftati. Pripravljen je bil k smerti.

Zhaf je prifhel. Sodniki so mislili, de je ura prifhla, ga obefti. Bres odloga so palizo prelomili in Reposhtev se je podvergel vsm zere-monijam pri kolu. Ko je rabelj zhes njega planil in mu pruzhizo spodbil, je visel in mahal na kolu po serzhni shelji in je to tako dolgo pozhel, de je sazhelo rabeljnu vrozhe prihajati. Ljudstvo je sazhelo godernati in nekteri so vpili, de nej rabeljna kamnajo, ker ubosiga gresfhnika tako martra. De bi nefrezho odvernîl, se je ftegnil Reposhtev, kakor je bil dolg in obvisel, kakor zhe bi bil mertev.

Ko se je pa ljudstvo rasshlo in so ga potem ljudje is blishnih krajev gledati prifhli, je sazhel s noviga svoje norzhije pozheti in se gledavzam ftrafhno pazhiti. Savoljo tega je bila svezher v mestu govoriza, de obesheni ne more umreti in de fhe vedno na kolu berza.

Gospofka je dala tedej drug dan prav sgodaj po umnih moshéh to rezh pregledati. Ko pa h kolu pridejo, ne najdejo drusiga nizh

na njem, kakor fškupnik flame in ftarih zunj na njem. Gospodje fo fe kaj zhudili savoljo tega. Na tihim fo dali flamo s kola fneti in rastrofiti, de je velik vihar ponozhi labkiga shnidarja vsel in zhes mejo nefel.

III.

Reposhte v ni bil vselej pri volji, tistim, kterim je s fvojim nagajanjem kako fškodo naredil, tako lepo poverniti. Vzhasi je bil tako nagajiv is hndobne fškodosheljnofti in mu je bilo malo mar, ali kakega fleparja ali poshteniga mosha sadene. Dostikrat fe je pridrushil k kakimu posamnimu popotuiku kot tovarfš, je fpeljal tujza fkrivaj na kako ftermino in sginil s ftrafhnim krahota njem. Vzhasi je ftrafhlil bojezhe babe, ki fo fhle na terg, s ftrafhnimi podobami zhisto nesnanih sverin. Vezhkrat je poskodoval popotnikom konje, de nifo mogli s mesta, slomil vosnikom kolefa ali of pri vosu, naredil, de se je velika fškala vtergala in na zefsa savalila, ktero fo mogli potem s velikimi teshavami odvaliti, de fo fi pot odperli. Vzhasi je nevidljiva mozh prasin vos saverla, de ga fheftero konj ni moglo premakniti in je dal vosniku misliti, de mu je Reposhte v to naredil, ali pa de je sazhel tega preklinjati in rotiti. Zhe fe je kaj taziga sgodilo, mu ni bilo drusiga upati, kakor de se bo roj ferfhenov va-nj.

sapodil, ali de ga bo kamnita tozha obfula ali pa de ga bo nevidljiva roka mlatiti sazhela.

Šospanil se je s starim ovzharjem, ki je bil poshten mosh, in s he zlo poprijasnil se je s njim. Dopustil mu je drobnizo do njegove ograje goniti, kar bi kak drug ne bil smel storiti. Duh je siviga mosha vzhafi paslivo poslufhal, kadar mu je ovzhar svoje malo imenitno shivljenje pripovedoval. Pa starzhek se je vunder enkrat vresal. Ko je enega dne svoje ovzhize k Reposhtevovi ograji po svoji navadi prignal, saidejo nektare njih fkosi plot na trate v vertu. To je prijatla Reposhteva tako speklo, de je tak firah med drobnizo poslal, de so zhes goro sdivjale in v nefrezho prifble. To je ovzharja tako ob shivesh pripravilo, de je od shalosti umerl.

Néki sdravnik, ki je hodil na Kerkonofe selishta brat, je imel tudi vzhafi, priloshnost se s Reposhtevam, bres de ga je posnal, pogovarjati. Pidrushil se je k njemu sdaj kot drevár, sdaj kot popotnik in dal si je od sdravnika marsikaj povedati, kakfhne zhudeshe de dela s bolniki. Sdravniku, ki si je domishleval, de posna selfha bolj, kakor drevár, se je enkrat duh, kateri mu je pomagal nabrane zvetlize in korenine nekaj zhafa nesti, tako sameril, de mu je nevoljin rekel: „Kopitar nej ostane pri svojih kopitih. Ker si pa tako uzhen mosh, povej mi, kaj je bilo pred na svetu, shelod ali hraft?“ Odgovoril mu je duh: „Menim de drevo, ker shelod s drevefa pride“ — „Tepez, je rekel sdravnik, od kod je pa prifhel prvi hraft, zhe ni is fe-

mena sraftel?'' Rekel je na to drevar: „Vidim de je to vprašanje premodro sa mene. Vprašati val hozhem pa tudi nekaj. Zhigav je neki ta svet, na katerim stojva. Ali je zhefhkiga kralja ali gospodov gore, kakor kmetje imenujejo duha gore, potem ko so svedli, de je ime Repofhtev prepovedan in famo bonke in zherne bule s fabo prinese.'' Sdravnik ni dolgo mislil in rekel je: „Jes mislim, de je ta svet mojega gospoda, zhefhkiga kralja; Repofhtev je le nekaj, s zhimur otroke strafhijo.''

Komaj je sdravnik isgovoril, se je drevar she v strafhniga velkana premenil s svitlimi ozhmí in divjim oblizhjem, in je sarohnel nad sdravnikom rekozh s strafhnim glafam: „Tu je Repofhtev, ki ti bo vse rebra polomil.'' In prijel ga je sa vrat, telebal s njim v drevje in skale, ga metal sim ter tje in mu nasadnje eno oko isbil. Pustil ga je pol mertviga leshati in sdravnik si nikolj vezh ni upal, v buibe po roshe iti.

Tako lahko je bilo, Repofhtevovo prijateljstvo sgubiti; pa ravno tako lahko se mu prikupiti. Nekiga kmeta v Laberfhki fofeski je hudobni fofed ob vse premoshenje pripravil, in ko so mu doktorji poslednjo kravo is hleva odpeljali, mu ni nizh drusiga ostalo, kakor bolna shena in sheft otrok. Imel je fizer she par krepkih sdravih rok, pa mogozhe mu ni bilo, s njima sebe in svojo drushino preshiviti. Šerze se mu je tergalo, kadar so ubogi zhervizhki kruhka profili, pa nizh ni imel, jih nasititi. Zhe bi sto kron imel, bi mi bilo po-

magano, de bi svojo gospodarstvo popravil in si daljezh od hudobniga soseda si novo kmetijo napravil. Bogate strize imali unstran gora.

K njim bom šel, jim svojo revščino potošil; morde se kateri usmili in mi s dobrim ferzam posodi, kolikor potrebujem.

Shaloftna shena je dovolila v to s slabim upanjem, de bo kaj opravil, ker mu nize drugi ni vedla nasvetovati. Mosh pa se je drug dan sгодaj na pot napravil, in sheno in otroke sapustivši jih je tolashil: „Ne jokajte, ferze mi pravi, de bom dobrotnika našel, ki nam bo pomagal.“ Po tem je vsel terdo kruhovo skorjo sabo sa popotnjo in šel. Sdelan in truden od vrozhine in dolge poti pride svezher v felo, v kateri so bogati strizi prebivali. Pa nobeden ga ni hotel posnati. S britkimi folsami jim je tošil svojo revščino; pa terdoserzhni strizi niso porajtali tega. Shalili so ubosiga mosha s ozhitanjem in grenkimi pregovori. Eden je rekel: „Mlad si še in delaj!“ Drugi: „Oshabnost pride na berashko palizo.“ Tretji: „Kakor shivish, tako ti gre.“ Zheterti: „Vlak je stvarnik svoje frezhe.“

Tako so ga sanizhevali in saframvali, sa-pravljivza in lenuha imenovali in nasadnje so ga še zhes prag pahnili. De ga bodo bogati strizi tako sprejeli, bi si ne bil svet. Molzhe in shaloften je sapustil felo in ker ni imel preno-zhenja s zhim plazhati, je mogel v fenu na polji spati. Tukaj je zhakal shaloftno prihodniga jutra, de bi se dam vernil.

Ko je v gore prifhel, ga je shaloſt in ſkerb obfhla, tako, da je hotel obupati. „Dva dni ſim ſafluſhek ſgubil,“ ſi je miſlil; truden in ob mozh ſim od ſhaloſti in ſkerbi, bres tolashbe in upanja. Zhe ſe dam vernem, in mi ſbeſtero ubosih otrozhizhev naproti pride, ſvoje rozhize vsdigne, me kruhka proſi — o ozhetovo ferze! kako boſh to preſtalo! Raspozhi ſe ubogo ferze, preden to ſhaloſt obzhutiſh! Potem ſe je vlegel v ſenzo s teſhkimi miſli.

Kakor ſi pa duſha na kraju pogubljenja s poſlednjo mozhjo priſadeva, ſi reſhenje iſmiſhti, kakor ſe zholnár, ki vidi, de ſe mu hozhe zholnizhek utopiti, po vodi oſéra, s upanjem, deſko ſagledati, ktera bi ga verh vode obdershala, tako ſe je tudi naſadnje naſh ubogi Vid na duha gore ſpomnil.

Marſikaj je ſhe od njega ſliſhal, kako je vzhafi popotnike nadlegoval, pa tudi koliko do-brot jim je ſhe ſkaſal. Dobro mu je bilo ſnano, de ſe ne da s gerdim imenam poklizati; pa vunder ga ni vedel drugazh poklizati. Priprav-ljen, de bo tepen, je tedaj poklizal glaſno: „Repoſhtev! Repoſhtev!“

Kmalo pride na to okajen oglar s rudezho brado, dolgo do paſa, s ſvidlimi ozhmí, in ſbelesin drog je imel ſabo dolg kakor ſherd, ktero je jeſno vsdignil, priedersniga klizavza vdariti. „Ne ſamerite goſpod Repoſhtev,“ je rekel Vid bres ſiraha; „ne ſamerite, zhe vaſ ne imenujem prav. Poſluſhajte me le, potem pa ſtorite, kar vaſ je volja.“ To ſerzhno govorjenje in ſhaloſtno oblizhje moſha, ki ni ne

nagajivosti ne predersnosti rasodevalo, je potolashilo nekoliko jeso duha.

„Posemelski zherv! mu je rekel,“ kaj te naganja, me nadlegovati? Ali vesh tudi, de mi morash s shivljenjem svojo predersnost plazhati.“

„Gospod,“ mu odgovori Vid, „revshina me je prignala k vam; proshnjo imam do vas, katero mi lahko uflishite. Posodite mi sto kron. Povernil vam jih bom s interesi vred v treh letih, tako gotovo, kakor sim poshten mosh.“

„Bedak,“ mu rezhe duh, „ali mislish de sim vohernik ali jud, ki na interese posojuje? Pojdi k svojim bratom, ljudem, in posodijo nejt, kolikor potrebuješ, mene pa pusti v pokoju.“

„Oh! je odgovoril Vid, „s ljudmi ni nizh. Sa moje in tvoje ni nobeniga brata.“ Povedal mu je potem zelo svojo nadlogo tako lepo, de mu duh ni mogel proshnje odrezhi. In zhe bi bil siromak tudi menj usmiljenja saflushil, se je vunder duhu serzhnost, de je od njega dnarjev na posojilo profil, tako nova in posebna sdela, de je bil savoljo njegovega saupanja pri volji, ga uflishati.

„Pojdi s mano,“ mu je rekel, in peljal ga je potem v gojsd v dolino k sterminskali, pred katero je gost germ rastel.

Ko se je Vid s svojim tovarshem teshavno skosi germovje splasil, prideta do tamne votline. Ubogimu Vidu je bilo zhudno pri serzu, ko je mogel tako po tamoti tapati. Mersla grosa mu je ihla po herbtu in lasje so mu po konzuhali. Misli si je, Reposhtev je she marsikoga golju-

fal, kdo ve, kakšna globozhina me pri prvi stopnji zhaka, v katero bom sletel. Šlišhal je kakor strašno šumenje vode, v dnu globozhine. Dalje je šel, bolj ga je bilo grosa. Pa kmalo je sagledal v svojo tolashbo višnjeve plemenzhek šhvigati, votlina je bila prostorna in na širok prostor šta prishla. Luzh je jasno gorela obeshena na sredi votline. Na tleh votline je vidil kufreno posodo, napolnjeno s terdimi tolarji. Ko je Vid dnarje sagledal, je sgubil ves strah in serze mu je veselja poskakovalo.

„Usemi,“ mu je rekel duh, „kolikor potrebuješ, nej bo malo ali veliko; naredi mi samo dolšno pismo, ako snash pisati. Dolshnik je rekel, de sna pisati in si je natanjko što tolarjev nashtel in ne nega vezh ne menj. Duh ni porajtal na Vida, ko je dnarje šhtel; od njega se je obrnil in pripravo sa pisanje poskal. Vid je spisal dolšno pismo, kakor je snal in mogel. Duh ga je v shlesno škrinjo saperl in rekel v slovo: „Pojdi, ljubi prijatel, poslushi se dnarjev in delaj pridno. Ne posabi, de si moj dolshnik in samerkaj si pot v dolino in v to votlino. Ko bo tretje leto preteklo, mi prinesi dnarje in interese nasaj. Ojster sim, zhe ne štorish po oblubi, te bom s silo tirjal.“

Poshteni Vid mu je obljubil ob dnevu dnarje prinešti, dal svojo poshteno roko pa bres pri-sege; ni saštavil svoje dushe in svelizhanja, kakor nekteri dolshniki delajo, ki neradi plazhujejo in se je s hvaleshnim serzam poslovil pri svojim posodniku v votlini, is ktere je lahko pot nashel.

Tolarji so mu tako dušho in telo posdravili, da mu ni bilo drugazh pri ferzu, kakor zhe bi bil, ko je spet na svitlo prifhel, masilo shivljenja v votljini pil. Vesel in oshivljen na zelim shivotu je fhel proti domu, kamor je v mraku prifhel. Ko so galazhni otrozi sagledali, so mu upili vsi s enim glasom naproti: „Kruha, Ozhe! kruha! Dolgo ste nas pustili stradati.“ Shena je sedela v kotizhu jokaje, ker se je, kakor vsi maloferzhni ljudje, najhujega bala, de bo sazhel mosh shalofino pesim péti. On pa ji je prijasno roko pomolil in ukasal sakuriti na ognjishu. Prinesel je jeshprenja in pfhena is Liberka. Tako gosto kasho je mogla skuhati, de je shliza v nji stala. Potem ji je povedal, kako frezhno je vse opravil.

„Tvoji strizi,“ je rekel, so kaj poshteni moshje. Nizh mi niso ozhitali moje revfbine, so me koj sposnali in niso me zhes prag pahnili. Prijasno so me prenozhili, mi ferze in roke odperli in sto tolarjev na miso nashteli.“ To slifhati je padel teshek kamen od ferza shene, ki jo je dolgo tifhal. Rekla je: „Zhe bi bili fhli préd pred pravo kovazhnizo, bi se bili marliktere shalofine ure ognili.“ Potem je hvalila prijasnost svojih strizov, od katerih je popred tako malo upala in se je prav ponasbala s njimi.

Mosh ji je pustil rad po tolikim terpljenju to veselje. Ker pa ni mogla nehati svoje bogate strize hvaliti, in je to vezh dni gonila, se je Vid tudi tega hvaljenja shé navelizhal. Rékel ji je tedaj: „Ko sim pred pravo kovazhnizo

prifhel, ali vésh kaj mi je mojster kovazh mo-
dro rekel?“

Rekla je: „Kaj?“

Rekel je, da je vsak fvoje frezhe štvarnik
in sheleso se mora kovati, dokler je rasbeljeno;
savoľjo tega nej fvoje roke suzheva in pridno
delava, de si samoreva kaj saflushiti, v treh
letih dolg plazhati in pobotati.“

Potem je kupil njivo in fenoshet, potem
she eno, potem zel grunt. Reposhtevovi dnarji
so bili rodovitni, kakor zhe bi jih bila kokla
valila. Vid je fejal in shel; ljudje so ga imeli
she sa premoshniga mosha v felu in njegova
moshnja je she vedno toľko dajala, de si je
mogel vedno vezh in vezh kupovati. V tretjim
letu je she k fvojimu gruntu drugo grajšhifko
kmetijo v fhtant usel, ki mu je obilo pridelkov
dajala. Mosh je bil, kterimu je fhlo vse po
frezhi.

Zhaf vernitve je prifhel in Vid si je toľko
prihranil, de je lahko fvoj dolg plazhal. Pri-
pravil je dnarje in v odlozhenim dnevu je vřtal
šjutraj sgodej, poklizal fvojo sheno in vse otroke,
jim je rekel vmiti in fzhefati in jih po prasni-
fhko oblezhi. On sam je oblekel tisto sukňjo, v
kteri je hodil k fvetimu obhajilu in skosi okno
je saklizal: „Anshe vpresi!“

„Mosh, kam pa gremo? ga je vprashala
shena. „Sej danes ni nedelja ne semen; kaj si
tako shidane volje, de nam hozhefh veselje
pripraviti. Kam naf pa popeljesh?“ odgovoril
ji je: „S vami grem bogate řtrize unřtran gore
obřkat, in tiftimu, ki mi je s dnarji k premo-

shenju pripomogel, dolg in interese plazhat; danes je tisti dan prishel.“

To je sheni dobro dopadlo; oblekla je lepo sebe in otroke, in de bi bogati frizi od nje-gove premošnosti dobro mislili, in se nje ne framovali, je djala vervizo s zekini okolj vratu, Vid je savesal teshko mošnjo s dnarji, jo je k sebi vsel in ko je bilo vse pripravljeno, se vsede s sheno in otrozi na vos. Anshe je pog-nal zhvetero konj in berso so derjali proti Kerkonosam po ravnoti.

Pred ftermo fotefko je ukasal Vid vos uftaviti, je shel s svojimi ljudmi s vosa in re- kel blapzu: „Anshe, vōsi pozhasi na goro in pozhakaj na verhu pri treh lipah, in zhe na- tudi kmalo ne bo, le pozhakaj, de se konji od- dahnejo in napasejo. Tukaj vem sa fteso; ne- koliko v ftran je, pa nizh ne de! Potem se je savil f svojo sheno in s otrozi v gojsd fkosi gofio germovje in je gledal sdaj fim sdaj tje, de je shena mislila, de je sahnel. Rekla mu je tedej verniti se in po veliki zefi iti. Vid je pa naglo obftal, poklizal svoje otroke k sebi in jim je rékel: „Shena, ti mislish, de gremo k tvoji shlahti; k nji iti, ne mislim. Tvoji bogati frizi so fufkazhi in fleparji, kateri so me, ko fim v svoji revfhini pri njih tolashbe in pomozhi ifkal, saframovali, sanizhevali in ofhabno od sebe sbezali. — Tukaj ftanuje tisti bogati friz, kte- rimu se inamo sa svojo premošnost sahvaliti, kateri mi je na besedo dnarjev posodil, de mi je moja pridnost toliko obrödila. Na danafhni dan mi je rekel priti in mu pofojilo in interese ver-

niti. Ali veste sdaj kdo je tisti gospod? Gospod gore, Repofhtev imenovan!“

Shena se je filno vstrašhila, prekrishala, otrozi so se trefli in se bali, de jih bodo ozhe k Repofhtevu peljali. Doma so veliko od njega flifhali, da je filno ftrafhen velikán in de otroke shre. Vid jim je vse povedal, kako se mu je takrat godilo, kako se mu je duh v podobi oglarja prikasal, ko ga je poklizal, in kaj je s njim opravił v votljini. Hvalil je njegovo dobirotljivost s hvaleshnim ferzam in tako ginjen, de so se mu vrožhe folze zhes sagorele prijasne liza tekljale,

„Pozhakajte tukaj,“ je dalje govoril; „jes grem v votljino, svoj opravił opravił. Nizh se ne bojte, ne bom se dolgo mudil, in zhe bo mogozhe, bom gospoda gore sabo pripeljal. Ne bojte se svojimu dobirotniku roko podati, zhe je prav zherna in okajena. Nizh shaliga vam ne bo floril in gotovo se bo veselil svojiga dobriga dela in nafhe hvaleshnoosti! Le ferzhni bodite, slate jabelka in mali kruhek bo med vaf delil.“

Bojezha shena se je branila v votljino iti in tudi otrozi so tarnali in jokali, se k ozhetu pritiskali, in ga, ko jih je na ftran porinil, sa fušnjo vlekli. Pa vunder se jim je s filo istergal in fkosi gofhavo je prifhel k dobro snani fkali. Vse snaminja kraja je sposnal, ktere fi je dobro samerkal. Štari, pol vfufheni hraft, sa katerim se je dolina odperla, je stal fhe, kakor pred tremi létmi, pa votljine ni bilo nikjer vezh viditi. Vid je fkufhal na vse vishe

si pot v goro narediti. Pobral je kamen, poterkal na skalo, de bi se odperla. Vsel je teshko moshnjo v roko, posvonzkal s terdimi tolarji in saklizal na ves glas: „Duh gorá, usemi, kar je tvojiga!“ Pa duh se ni dal ne viditi ne slisati. Poshteni dolshnik se je mogel tedej s svojimi dnarji verniti. Ko so ga shena in otrozi zagledali, so mu tekli veseli naproti. Shaloften je bil in skerbelo ga je, ker ni mogel dnarjev odrajtati; vsedel se je s svojimi na travo in mislil, kaj je storiti. Smislil si je in sklenil, kakor pred tremi leti in rekel je: Poklizal ga bom s njegovim gerdim imenam, zbe se mu prav samerim. Nej me tepe in lasá po svoji volji. Šblishal me bo saj gotovo. Savpil je tedej ferzhno: „Reposhtev! Reposhtev!“ Bo-
pezhha shena ga je profila molzhati, ufta mu je hotla samashiti. Pa ni se dal vbraniti in huje in huje je vpil. Kar se pritisne najmanjšhi fant k materi in sazgne jokati: „Oh! zherni mosh, zherni mosh!“ Ves vesel prafha Vid: „Kje?“ „Tam sa drevesam poslusha!“ in vsi otrozi so se na en kup srinili, se straha tresli in slo vpili. Ozhe je pogledal, pa nizh ni vidil; smota je bila. S eno besedo, Reposhteva ni bilo in vse klizanje ni nizh pomagalo.

Vernili so se tedej in ozhe Vid je shel ves shaloften in s pobitim ferzam po shiroki zesti. Sdaj je sahumelo nekaj is gojsda v drevju; tanke brese so pripogovale svoje verhe, listje se je treflo, blishej in blishej je shumelo in veter je majal kos hate veje dobro, 'gnal suho listje in bilje pred sabo, vertil na zesti prah v

majhne oblake, kar je otroke ki so še na Repofhteva posabili, prav vefelilo. Liftje so lovili, ki ga je veter preganjal. Med fuhim liftjem so tudi kofzhek popirja unstran zefte sagledali, po kteriga je tisti otrok ftekel, ki je duha vidil. Pa ko je hotel prijeti, ga je veter vsdignil in naprej nefel, de ga ni mogel dofezhi. Sato je vergel svoj klobuk na-nj in ga je pokril. Ker je bil lep bél popir in je varzhni ozhe vse v kaj oberniti védel, mu je fant prinesel, kar je nafhel, de bi ga ozhe pohvalili.

Ko je Vid sviti popir razvil, viditi, kaj de je, je vidil, de je dolshno písmo, ki ga je duhu gore naredil, pretergano od sgorej navsdolj in fpodej je ftalo pífano: je vse plazhano.

Ko je Vid to vidil, ga je v ferze ginilo. S fladkim vefeljem je saklizal: „Veseli se, ljuba shena, in vefelite se vi otrozi! Vidil naf je, je fhlišhal nafho hvalo. Nafh dobrotnik, ki je bil nevidno pri naf, vé, de je Vid poshten mosh. Refhen fim svoje obljuje in vernimo se s vefelim ferzam dam. Otrozi in ftarfhi so se vefelja jokali v svoji hvaleshnofti po poti k vosu, in ker je shena možno sheléla, svojo shlahto obifhat, de bi s svojo premoshnoftjo voherne ftrize oframotila, sakaj moshevo pripovedovanje je ferd do njih v nji sbudilo: so jaderno po gori doli derdrali, pridejo v mraku v felo in se vftavijo pred tisto hifho, is ktere je bil Vid pred trémi letmi pahnjen. Sdaj je prav ferzhno poterkal in prafhal po gopodarju. Nesnan mosh je prifhel, kteri fhe v fhlahti ni

bil, in potem je svedel Vid, de so bogati strizi isgospodarili. Eden je umerl, drugi v nefrezho prishel, tretji pobegnil, in fosedje so she popolnoma na-nje posabili. Vid je prenozhil s svojo drushino pri prijasnim kmetu, kateri je njemu in njegovi sheni vse bolj natanjko povedal. Drugi dan so se vernili dam k svojim opravkam. Vidovo bogastvo je raftlo in raftlo in oftal je poshten, premoshen mosh vse svoje dni.

IV.

Kakor si je Vid prisadeval, pravi vir svoje frezhe samolzhati in fkrivati, de bi prevezh flih obiskazhev ne obudil, ki bi njegoviga dobrotnika v gori prevezh nadlegovali, so jo ljudje vunder kmalo isvohali. Sakaj zhe moshva fkrivnost na shnablih shene leshi, jo kmalo najmanjsiha fapiza kakor perjizhe odnese. Vidova shena jo je rasodela molzhezhi fosednji, ta svoji botri, ta fvojimu botru gospodu brivzu vafi in ta vfm, ktere je hodil brit. Tako je svedla vaf in potem zela fara. Sdaj so spri-deni gospodarji, lenuhi in potepazhi sazheli ufhesa vihati. Kar v trumah so hodili v goro, sabavljali duhu, so ga sazheli klizati in rotiti. K njim so se she druge vseste ljudje pridru-shili, vlazhugarji in potepuhi, ki so gore prehodili, tu in tam poterkali in miflili, de bodo dnarje in kufrene posode vsdignili. Reposhtev

jim je puštil nekaj zhaſa njih veſelje, je miſlil, de ſe ne plazha, nad njimi jeſiti ſe; ſamo ſa noſ jih je vodil, ker je puštil ponozhi tu in tam kako viſhnjevo lužhko ſkakati, in ko ſo iſkavzi priſhli, je pometal njih kape in klobuke na-nje. Marſikak lonez ſ dnarji napolnjen jim je dal ſkopati, kteriga ſo veſeli dam neſli, dnarje kakih devet dni hranili in kadar ſo jih priſhli gledat, ſo naſhli potem ſmerad in neſnago v lonzu, ali pa zhepine in kamnje. Pa vunder ſe niſo vtrudili, ſpet v goro hoditi. Savoljo tega je poſtal duh nevoljin, je ſpodil vlahugarje, ker jih je ſ kamnjem naſhgat, in je bil vſim popotnikom tako hud, de ni priſhel nobeden bres ſtrahu v goro in imena Repoſhteve niſo ſhliſhali veliko veliko let vezh v gori.

Eniga dné ſe je ſonzhil duh pri plotu ſvojega verta; kar pride neka ſhena po ſvoji poti, ktera ſe mu je ſavoljo njene poſebne oprave poſebno dopadla. Dete je imela na perſah, eno je neſla na heibtu, eno peljala ſa roke in bolj velik fant je neſel prasin jerbaſ in grablje ſa njo.

Mati, ſi je miſlil, Repoſhteve, je pazh dobra ſtvar, vlezhe ſe ſ ſhterimi otrozi, opravljaje ſvoje dela bres godernjanja, in ſe bo mogla ſhe ſ bremenam jerbaſa obloſhiti. To ſe pravi veſelje ljubesni drago plazhevati! To premiſhljevanje mu je naredilo dobro voljo in v pogovor ſe je podal ſ ſheno.

Poſadila je ſvoje otroke na travo, in ſmukala peje ſ germovja. Med tem je bilo otrozhizhem dolg zhaſ in ſazhéli ſo možhne jokati.

Mati je koj nehala delati, se je s njimi igrala, jih je na rozhje vsela, skakala in pela jim, jih saajzhkala in potem fhla spet delat. Kmalo po tem so sazheli komarji otrozhizhka pikati in s noviga so sazheli ftaro pefem.

To matere ni nevoljne naredilo. V germovje je ftekla jim jagode brat in najmanjfhiga je podojila. To materno ravnanje je duhu možno dopadlo. Pa majhni krizhavzhek, ki je bil popred na maternim herbtu, se ni dal nikakor vtolashiti; fvojoglav, termast fantek je bil, kateri je jagode, ki so mu jih mati dali, od febe vergel in vpil, kakor zhe bi ga kdo derl. To jo je vunder nevoljno naredilo. „Repofhtev!“ je rekla, „pridi in fnej vekazha.“ V tiftim hipu je prifhel duh v podobi oglarja k nji, ter rekel: „Tukaj fim, kaj hozhefh imeti?“ O tem se je she možno vftrafhila, ker je bila pa zhverfta ferzhna shena, se je kmalo sbrihtala in rekla: „Poklizala fim te le, de bi fvoje otroke potolashila; ker so sdaj pokojni, te ne potrebujem in sahvalim se ti sa tvojo dobro voljo.“

„Ali pa vefh tudi,“ ji je odgovoril duh, „de me tukej nihzhe bres fhrafsinge ne sme poklizati.“ Primem te pri befedi; daj mi vekazha, de ga poshrem; kaj taziga she davno nifim imel v uftih.“ In ftegnil je fvojo fajafto roko, fantizhka prejeti.

Kakor kokla, ki vidi kregulja v vifhavi, najpervo s plafhnim kokanjem fvoje pifhke v varno gnesdo poklizhe, fvoje peruti rasprofti in potem s možnejim fovrashnikom se bojevati

sazhne, tako se je rasferdena shena zhernimu oglarju v brado sakadila, mu s pestjo namečila in rekla: „Poshaft! pred mi morash ferze is perf sfergati, preden mi otroka usamefh!“

Tako serzhniga napada se Reposhtev ni nadjal; oplashen stopi nasaj, ker she take junashke serzhnosti med ljudmi ni poskusil. Prijasno se je nasmehljal sheni: „Ne togoti se!“ ji je rekel. Šej ne shrem ljudi, kakor mislish. Nizh shaliga ne bom storil tebi in tvojim otrokam. Pa pusti mi fantka, vekazha; dopade mi. Redil ga bom kakor grofizha; v shametu in shidi bo oblezhen in sa gospoda gā bom naredil, ki bo redil ozheta in brate. Terjaj tavshent kron sa-nj; dam ti jih.“

„Ho, ho!“ se je smejala bistra shena; „ali vam dopade fantizh? Ja, zhverft je kot redkva; sa ves svet bi ga ne dala.“

„Baba!“ ji rezhe Reposhtev. „Ali nimash she treh drusih otrok, ki ti jeso in nevoljo delajo? Tefhko jih morash rediti in se vbijati s njimi zeli dan in zelo nozh.“

Shena: Ref je to, ali sato sim mati, moram storiti svojo dolshnost. Otrozi delajo nadloge pa tudi veselje.“

Duh: Lepo veselje mi je to! se s mehovi zeli dan vlazhiti, jih pestovati, snashiti, njih vpitje in neporednosti terpeti.

Ona: Rezhi vam moram, gospod, de vam je materno veselje malo snano. Ves trud in vse delo ofladi en sam miglje, sladko smehljanje in blebetanje malih nedolshnih zhervizhev. — Le poglejte mi tega rudezhiga fantka, kako

fe me oklepa, mali prilisnjenzhek! Ali ni bil ta, ki je tako krizhal? — Oh, zhe bi le sto rok imela, ki bi val vsdigovati in nositi, sa val delati mogle, preljubi otrozhizhki.“

Duh: Tako! ali nosh nima rok, de bi delal?

Ona: O ja, ima jih! In vsdigne jih udi vzbafi, de jih zhutim.

Duh: (jesno) „Kako? Ali mosh fe upa roko na-te poloshiti? Na tako sheno? Vrat mu bom slomil, ubijavzu!“

Ona: (s smeham:) „Po tem bi imeli prevezh vratov lomiti, zhe bi mogli vsi moshje s vratam plazhati, ki fe nad shenami snofijo. Moshje fo hudi ljudje. V sakonu je treba terpeti, sato fim fe moshila.“

Duh: „Zhe si vedla, de fo moshje hudi ljudje, si bila neumna, de si fe moshila.“

Ona: „Sna biti! Pa Shtefan je bil zhverst Lorenjak, ki je imel dober saflushek, jes pa fin bila uboga dekla bres dote. Prifhel je k neni in me je snubil; dal mi je tolar, na kteran je bil divji mosh, sa aro in kmalo sva bila mosh in shena. Potem mi je tolar nasaj asel, pa divjiga mosha imam fhe.“

Duh: (se smeja) „Morebiti si ga s svojo termestjo divjiga naredila?“

Ona: „O to je she isgnal is mene! Na Shtefan je stfkazh. Zhe hozhem vzbafi grofh d noga imeti, pozhne huje v hishi, kakor vi b fi v hribu, mi ozhita mojo revfhino in razhati mu moram. Zhe bi mu bila kaj dote k hichi prinefla, bi mu she gobez samashila.“

Duh: S zhim fe shivi tvoj mosh?

O na: „S glashi kupzhuje in teshko si mora svoj kruh saflushiti. Leto in dan nosi uboshiz teshki kofh is Zhefkiga; zhe fe mu po poti kak glash vbiše, moramo jes in ubogi otrozi ref plazhati, pa ljubesh ne vdari hudo.“

Duh: „Ali morefh fhe mosha ljubiti, ki tako s tabo ravna?“

O na: „Sakaj pa ne? Ali ni ozhe mojih otrok? Ti bodo vse poravnali in nama pomagali, kadar bodo srafti.“

Duh: „To je pazh shalofna tolashba! Otrozi plazhajo tudi starfhem trud in fkerbi. Ko ti bodo otrozi poslednji denar is arsheta isshméli, jih bo zefar v vojfko usel, de ti jih bodo Turki pobili.“

Shena: Zhe prav, to mi ne teshi ferza. Zhe jih Turki pobijejo, umerjó sa zefarja in domovino v fvojim poklizu. Snajo pa tudi v vojfki obogateti in starfhem pomagati.“

Potem je sazhel duh fhe enkrat sa otroka barantati, pa shena mu fhe odgovora ni dala. Napolnila je jerbas s listjem, povesala na-nj najmanjfhiga otroka in Repofhtev fe je obernil, kakor zhe bi hotel iti. Ker je bilo pa breme preteshko, de bi ga bila mogla shena vsdigniti, ga je nasaj poklizala: „Ko sim val she enkrat poklizala, je rekla, mi pomagajte sdaj tudi sadet, in zhe hozhete fhe kaj ftoriti, dajte fantizhku, ki vam tako dopade, grofhek v dar, de si kruha kupi. Juter bo prifhel ozhe, in nam bo prinesel trente is Zhefkiga.“

Duh ji je odgovoril: „Pomagaj ti bom še, zhe mi pa fantka ne dašh, mu tudi darú ne dam.“ „Je tudi dobro!“ odgovori shena in gre svojo pot.

Dalje ko je fhla, bolj teshek je prihajal jerbaš, de je fkorej opefhala in vfakih deset stopinj pozhivati mogla. To se ji ni po pravizi sdalo. Mislila je, de ji je Repofhtev eno naredil in kamnje fkrivaj pod listje nalqshil. Postavila je tedej jerbaš na blishnji fhotor in ga sverne. Pa famo listje se je svalilo is njega bres kamnja. Napolnila ga je tedej spet do polovize in je fhe toliko listja v pripaš natlazhila, kolikor je mogla. Pa kmalo ji je bilo spet preteshko. Šhe enkrat je mogla odioshiti in zhudila se je možhno. Dostikrat je noshila kofhe s kopizo s glashmi napolnjene, pa tako teshko fhe ni nikolj noshila in se utrudila. Ko je dam prifhla, je vunder hifho opravila, kosam in koslizhkam seleniga listja pokladla, otrozhizhkam kruha sa vezherjo dala, s njimi molila in kmalo vefelo saspala.

Slati vos in budezhi dojenzhek, ki je glafno svoj shivesh terjal, je sbudil pridno sheno is sdraviga spanja k navadnimu delu. Najpervo je fhla kose pomlefi, pa — kako se je vstrafhila! Uboga shival, stara kosa je leshala kakor kamen terda, vse fhtiri od febe molila in zerknila. Koslizhki pa so ftrafhno ozhi obrazhali, jesizhke daljezh vun molili in tudi zerkali. Taka nefrezha fhe blage*shene ni sadéla, kar je bila gofpodinja. Vfa omamljena od nefrezhe se je vèrgla na flamo, s pripafam ozhi satifikaje.

Gledati ni mogla zerkajozhih shivaliz, in sdihovala je globoko: Oh jes nefrezhna shena, kaj bom sazhela! in kaj bo moj hudi mosh pozhel, kadar pride; Oh ob vse svoje premoshenje sim! — Ob vef dar boshji! —“

Pa koj jo je ferze savoljo te misli fhtralo. Zhe je ljuba shival vef tvoj shegen boshji na tem svetu, kaj so ti pa otrozi! Šram je je bilo in mislila si je: Pufi vse bogastvo sveta, sej imam she mosha in fhteri otroke. Sej se she vir mleka sa preljabiga dojenzhka ni vfuflil in sa druge otroke je she voda v vodnjaku. Zhe bi prav Šhtefan rasfajal in zhe me prav tepe, kaj je to? Sej nisim nizh sanemarila. Shetev je pred durmi; shét bom fhla in po simi bom predla do polnozhi. Kosa mende se bo she dala dobiti, in ko imam to, tudi koslizhkov ne bo manjkalo.

Ko si je mislila, je fpet ferze dobila. Šolse si je obrifala in ko je pogledala, je leshal pred njo listek, ki se je tako fvitlo lesketal, tako rumeno, kakor slato. Pobrala, ogledala ga je in teshek je bil kakor slato. Urno je vftala, k fofedinji Judinji tekla, ji pokasat, kaj je najdla, in Judinja je sposnala, de je slato. Sbarantala ga je od nje in ji dva debela tolarja na miso odshtela. Sginila je vfa shalof ferza. —

Toliko gotovih dnarjev she uboga shena nikolj ni imela. K péku je tekla, kupila regel in mafleniga kruha in koslizhkovo gnjat sa Šhtefana, ktero je hotla napraviti, ko bi truden in lazhen svezher dam prifhel. Kako so skakljaji otrozhizhi vefeli materi naproti, ko je pri-

fhla in jim tako nenavadnih jedi dala! Prepustila se je vša materškemu veselju, de je mogla stradajozhe otrozhizhke nasititi. Njena prva skerb je bila sa zerknjeno shivino, kateri je po njeni misli kak hudobneslh saudal, in to nesre-zho svojimu moshu po mogozhofti fkrivati. Pa njeno zhudenje je vse presleglo, ko je korito sagledala in polno slatiga listja v njem. Sdelo le ji je koj, da je shivina sa to pozerkala, ker je slato jedla. Savoljo tega je koj nosh nabru-fila, kosi trebuh preparala in nashla v shelodzu kepo slata, in tako tudi v shelodzih koslizehkov.

Sdaj ni vedla, kaj s svojim bogastvom sazheti. Ko ga je pa v posestvo vsela, so tudi teshke fkerbi njeno serze obfhle. Nepokojna bojezha je bila, serze ji je mozno tolklo, vedla ni, ali bi slato v fkrinjo saperla ali v hramu sakopala. Bala se je tatov in tolovajev in tudi stiskafhkimu Shtefanu ni hotla tega koj vediti dati, ker se je bala, de bi is vohernije slata na se ne spravil in jo vunder s otrozimi stradati ne pustil. Dolgo je premisbljevala, kako bi najbolj pametno storila in vedla si ni svetovati.

Shla je tedej k gospodu fajmoshtu in jim je vse povedala, kako in kaj se ji je s Repofhtevam godilo, kaj ji je k velikimu bogastvu primoglo in kaj jih hozhe profiti. V poterjenje refnize jim je vse slato pokasala, ki ga je pri sebi imela. Gospod fajmoshter so se prekrishali, pa veselili so se is serza nad frezho uboge shene in mislili, kakshen svet bi ji dali in kaj bi storili, de bi se lakomni, Shtefan bogastva ne polastil.

Po dolgim premišljevanju so rekli: „Poslušaj me, shena, jes vem dober svet sa vse. Svagaj mi slato, de ti ga poshteno shranim, in potem bom pisal pismo v lastnim jesiku, v katerim bo stalo: de se je tvoj brat, ki je shel pred letmi v tuje deshele, is Benetk v Indio prepeljal in de je ondi umerl; de je v testamentu vse svoje premoshenje tebi sapustil s pristavkom, de nej bo fajmoshter tvoj jerob, de pride samo tebi in nikomur drugim v prid. Jes ne tirjam ne plazhila ne hvale sa to, samo to pomisli, de si sveti zerkvi hvalo dolshna sa shengen, ki ti ga je Bog dal in obljubi bogato mafhno obleko nafhi zerkvi.“

Ta svet je sheni kaj dopadel in obljubila je to gospod fajmoshttru. Svagali so prizha nje slato natanjko, ga poloshili v zerkveno skrinjo in shena je fhla s veselim in tahkim ferzam dam.

Reposhtev je bil prijatel shenski, desi ravno ga je enkrat ena sa nos vodila. Ta kmetiza se mu je pa posebno s svojim obnašanjem prikupila. Toliko bolj gorek je bil pa sirovimu Shtefanu in shelel je, se sa ubogo sheno nad njim snofiti, mu eno saigrati, de bi se mu ferze treflo, in ga s tom vkrotiti, de bi bil sheni podloshen. Savoljo tega je obsedlal urni jutranji veter, se vsedel na-nj in je dirjal zhes hribe in doline, gledal kakor begun po vsih zestah in stesah, ki seljejo is Zheskiga in ker sagledal popotnika, ki je nesel teshko breme, je bil sa njim, in ogledoval natanjko kakor ogleduh, kaj ima v koshu. V svojo frézho ni nesel noben popotnik, ki je shel po te zesti, glashev, fizer bi

ne bil odfhel fhkodi in safmehovanju, zhe bi tudi mosh ne bil, kteriga je Repofhtev ifkal.

Na to visho mu teshkò obloshen Šhtefan ni mogel oditi. Proti mraku je prikorazhil zhverft mosh po zefi, f teshkim kofhem na herbtu. Kolikorkrat fe je zhverfto preftopil, je safkripal kofh. Duh fe je she vefelil, ko gà je sdaljezh priti vidil, de mu ne bo odfhel, in pripravił fe je, ispeljati kar fi je namenil. Špehani Šhtefan je she fkorej na verh hriba prifhel, fhe poslednji grizh je imel pred fabo, in potem bi hila fhla pot doli po gori proti domu. Savoljo tega je fhe bolj hitel. Vezhkrat je mogel tedej pozhivati. S fvojo gorjazho je podpiral kofh, de bi fi tesho olajfhal, in fi pot obrifal, ki mu je v debelih fragah po oblizhju tekel. Prifhel je na verh grizha in ravna lepa ftesa je peljala doli po njem. Na fredi zefte je leshala preshgana smereka in oftank debela je ftal navpik poleg njé, na verhu raven kakor misa. Okrog in okrog je rafila selena trava, in vabilo je to mefto trudniga popotnika tako h pokoju, de je kar fvoj kofh na deblo poftavil in fe nafproti po dolgim v travo vlegel. Tukej je preudarjal, koliko dobizhka bo imel in najdel je, de bi, zhe bi nobeniga grofha sa dom ne obernil in pridno roko fvoje shene sa shivesh in obleko fkerbeti puftil, bi ravno toliko fkupil, de bi fi na tergu ofla kupil in otovoril. Mifel, kako bi prlhodnje ofla otovorjeniga pozhafi pred fabo gnal, mu je bila o zhafu, ko je bila njegova rana oshuljena, tako fladka, de fi je ni hotel is glave isbiti.

„Sdaj imam ofla,“ si je mislil, „potem bom kmalo konja dobil, in ko bom imel konja v hlevu, se bo njiva tudi najdla. Is ene njive bote lahko dve, is dveh fhteri, s zhasam zel grunt in kmetija, in nasadnje bo Lisa tudi novo luknjo imela.“

Prifhel je s svojo rajtingo ravno tako daljezh, kakor Dolenz, ki je jajza v terg nesel, kar je spustil Reposhtev vertinz okrog debela in kofh s glashi sabrenzhi na tla, de se je vfa roba v tavshent kofzov rasdrobila. To je bilo ftrela v Shtefanovo ferze! ob enem je slifhal od daljezh glasno krohotanje. Mislil si je, de se nekdo njegove fhkode veseli in ker se mu vihar tudi ni po naturi sdel in ker je vidil, de sta drevo in steblo sginila, si je lahko mislil, kdo mu je tako nefrezho napravil.

„O Reposhtev!“ je sdihoval kaj te veseli moja nefrezha! Kaj sim ti storil, de si mi kofzhak kruha usel. Oh, jes sa vse dni svojiga shivljenja nefrezhni zhlovek!“

Potem se je vedel, kakor zhe bi bil ob glavo in preklinjal je Reposhteva na vflako visho, de bi ga sjesil. „Potepuh!“ je vpil, „pridi in sadavi me, ko si mi vse usel, kar sim imel na semlji!“ V refnizi mu ni bilo shivljenje to uro vezh, kakor sdrobljeni glashi. Reposhtev se pa ni dal ne viditi ne slifhati vezh.

Oboshani Shtefan je mogel, zhe ni hotel prasniga kofha dam nesti, zhepinje pobrati, de bi jih v fabriki sa par kosarzov samenjaj. Globoko samishljen kakor kupez, kterim je poshreshno morje barko in blago posherlo, je shel

s gore doli. Što in što teshkih misel mu je po glavi rojilo, kako bi shkodo poravnal in svojo kupzhijo spet sazheti mogel. Spomnil se je kose, ki jo je shena doma v hlevu imela; pa ljubila jo je skorej kakor svoje otroke, in vedel je, de je s lepim ne bo dobiti. Sa to si je to svijazho smislil, svoje nefrezhe doma ne povedati in ne podnevi se dam verniti, temuzh se opolnozhi v hifho splasiti, koso v Kovazhevo na terg gnati in s dnarji, ki bi jih sa-njo dobil, noviga blaga kupiti, kadar bi se pa dam vernil, se s svojo sheno kregati in ji ozhitati, kakor zhe bi bila njena nemarnost kriva, de ji tatje shivino is hleva kradejo, kadar njega doma ni.

S tem dobro prevdarjenim fklepam se je splasil bliso vasi v germovje in je zhakal ondi s teshkim serzam, kdaj bo ura pol nozhi bila. Ob dvanajstih ravno je shel na tatvino. Slesel je zhes miske dvorishne vrata, jih odpre od snotrej in se splasi h kosjimu hlévu. Bal se je vunder, de bi ga shena pri tatvini ne safazhila. Soper navado je bil hlev odpert in zhudil se je, desiravno ga je tudi veselilo. Sakaj nafhel je v tej nemarnosti eno priloshnost vezh, svoj namen s tem sagerniti. Ali v hlevu je bilo vse prasno in mertvo, ne kose ne koslizhkov ni bilo v njem. V pervim strahu je mislil, de ga je she morde kak tatvinfk tovarsh prestregel, ki je snal bolj rozhno krafi kakor on: Sakaj nefrezha pride malokdaj sama. Prestrafhen je padel na steljo in shalosten je bil, de mi je poslednja skufhnja, svojo kupzhijo she na noge spraviti, po vodi splavala.

Kar se je Lisa od gospod fajmo htra vernila, je vse s veseljem pripravila, da bi svojimu moshu po prihodu s dobro jedjo postregla. Tudi gospod fajmoshtra je povabila, da bi pri veselju obedi Štefanu povedali, kakšna frezha je njegovo sheno doletela, in s katerimi pogoji bi je mogel tudi on deleshen biti. Proti vezheru je pridno skosi okno pogledovala, ali še Štefan gre. Nepoterpeshljivo jo je vun pred val gnala, kjer je s svojimi zhernimi ozhmí po zefti pogledovala in shaloftna je bila, ker ga tako dolgo ni bilo. Ko je pa nozh prishla, jo je sazhelo v spavnizi strah biti; nizh ni vezherjala. Jokala se je in dolgo ni mogla sašpati. Še le proti jutru je malo sadremala. Ubosiga Štefana je dolg zhaš v kosjim hlevu nadlegoval in nevoljin je bil. Tako je bil klavern, da si ni upal na vrata poterhati. S slabim glafam je poklizal: „Ljuba shena, sbudi se in odpri svojimu moshu!“

Ko je Lisa njegov glaf sašlišhala, je sko-zhila, kakor serna s postelje, tekla k vratam in objela mosha s veseljem. On pa se je dershal merslo, je postavil svoj kosh na tla, in se vlegel na klop. Ko je vesela shena mosha tako shaloftniga vidila, jo je shaloft obshla. Rekla je: „Kaj ti je, ljubi mosh? kaj te je sadelo?“

Odgovoril ji je samo s sdihovanjem, pa vunder je kmalo svedla, sakaj je tako shaloften, in ker mu je bilo serze prepolno, ni mogel dalje svoje nefrezhe sheni samolzhati. Ko je šlishala, da mu je Reposhtev to sagodil, je lahko dobrotljivi namen duha vganila, in ni

se mogla smehu vbrantiti. To bi ji bil Štefan, zhe bi bil pri drugi volji, hudo plazhal. Sdaj pa nizh ni rekel na to. Poprašhal je le plashno, kje so kose. Šeña se je she mozhneje smejala, ko je vidila, de je gospodar she vse kote ovohal.

„Kaj ti je mar moja shivina?“ je rekla. Šej she nisi sa otroke prashal. Shivina je svunej na pashi dobro fhranjena. Kaj ti bo Reposhtev glavo belil in ne shaluj. Kdo ve, kje nam je on ali pa kdo drug obilno plazhilo namenil.“

„Kaj taziga snash dolgo upati“, ji je rekel mosh.

„Ej, vunder,“ je rekla shena, frezha pride dostikrat, ko se je najmenj nadjamo. Nizh ne maraj, Štefan, zhe prav nimash glashev in jes nimam kose, imava vunder sdrave otroke in sdrave roke, de sebe in nje preshiviva. To je najino bogastvo.“

„Oh, de bi se Bog usmilil!“ je rekel shalofni mosh. „Ako so kose prezh, mi nisi she té fhteri mehove koj v vodo; jes jih ne morem preshiviti.“

„Zhe jih ti ne moresh, jih pa jes morem“, je rekla Lisa.

Pri teh besedah so prišli prijasni gospod fajmoshter, ki so she pred vratmi ves pogovor poslušali. Besedo so poprijéli, Štefanu dolgo pridigo naredili, de je lakomnost korenina vsega hudiga, in ko so mu to dosti v glavo vtrobili, so mu tudi povedali od bogate erbfhine njegove shene.

Pokasali so mu lahko pismo in povedali is njega, de ima tadanji fajmoshter vasi poslednjo voljo rajnziga spolniti, in de so, kar je sapustil, she v varnost spravili.

Štefan gleda, kakor saboden vol in nizh drusiga ni mogel storiti, kakor vzhafi se pripogniti. Potem ko se je nekoliko sbrihtal, je objel svojo ljubo shenizo in ji obljubil, de jo bo zeli zhaf svojiga shivljenja ljubil.

In bil je od tega zhafa najboljshi mosh, najboljshi ozhe svojih otrok in priden gospodar; sakaj postopazh ni bil nikolj.

Gospod fajmoshter so s zhafam slato prodali, sa dnarje veliko kmetijo kupili, na kateri sta gospodarila Štefan in Lisa do smerti. Dnarje, ki so she ostali, so posodili na kapital in so s dnarji tako poshteno gospodarili, kakor s zerkvenim premoshenjem. Drusiga plazbila niso useli, kakor mafhno obleko, ktero je dala Lisa tako lepo narediti, de ji je ni bilo enake.

Lisa je imela she v svoji starosti veliko veselje s svojimi otrozi in Reposhtevov ljubzhek je bil kaj hraber mosh. Slushil je dolgo v zefarfki armadi v tridesetletni vojski in je bil imeniten ofizir.

V.

Kar je duh mater Liso tako lepo obdaroval, dolgo vezh nizh ni od sebe slishati dal. Ljudstvo je sizer marsikako zhudno` prigodbo pripovedovalo, ktero so baba v dolsih simfkih vezherih tako dolgo in tanko spredle, kakor nit na vretenu; pa sgolj prasne basni so bile sa kratek zhas ismisbljene. Pa kakor je sizer na svetu, de je med sto rezhmi, ktere ljudje pripovedujejo, komaj ena, ki je resnizbna, tako je bila tudi med sto pripovedbami od Repoliteva v Kerkonosih komej ena, ki se je res prigodila. Grofinja Zezilia je bila pred kakimi sto letmi posteduja, ktera je imela s njim opraviti, preden je popolnoma is sveta sgnil.

Ta gospa, ktero so mehkushnosti vifoziga stanu pokvezbile in vso hromovo naredile, se je peljala s dvema hzhérama v Karlove toplize na Zheskim. Mati je tako hrepenela po toplizah, hzhere pa po veselju in drusbbah, ki se v tazih krajih snidejo, de so nozh in dan se peljale. Primerilo se je, de so ravno v sonzhnim sahodu v Kerkonose prishle. Lep poletni vezhér je bil, nobene sapize ni bilo zhuhti. Ponozhno obnehje je bilo s svesdami obsejano. Pervi krajz lune in sim ter tje letajozbe kresnize so delale, de je bil to najlepshi vezher, kteriga si more kdo misliti, de si ravno so popotnize malo te lepote vshivale. Sakaj gospa mamá je, ker so konji pozhasi vlekli, o lahkim sibanju vosá fladko saspala, hzhere s hisbno so se pa vfaka v en kot slisnile in tudi dremale. Samo

Janes, ki je kozhiral, ni saspal. Vse, kar je kadej od Reposhiteva slisbal, mu je prišlo sdaj v glavo, in vsohl si je, de bi nikolj slisbal ne bil. Oh kako se je vsohl v Vratistlavsko mesto nasaj, kamor nikolj noben duh se ne upa. Plashno se je oseral na vse strani in zhe je kaj sagledal, kar se mu je nesnano sdelo, ga je mersla grosa po herbtu spreletela in lasje so mu pokonzi stopili. Vzhasi je dal postilionu viditi, de ga je strah in nalasb ga je spraheval, ali ni nizh nevarniga v hribu.

De si ravno se mu je ta po navadi vosnikov vezhkrat krepko pridustil, de se ni nizh bati, se mu je vunder vedno pri ferzu treflo.

Po dolgim molzbanju je vstavil postilion konje, je nekaj sam s sabo samemal, in konje pogнал, se spet vstavil in tako vezhkrat navedil. Janes, ki je terdno mishal, je plashno ozhi odperl, in v svoj strah vidil, de kakiga pol fireljaja pred vosam* kdo zbern kot nozh gré, vezhi kakor najvezhi zhlovek, in kar mu je najbolj zbudno bilo, je bilo to, da zhlovek v zhernim plajshu, glave nima. Ko se je vos vstavil, je ta tudi obstal, in ko so konji potegnili, je shel ta tudi naprej. „Striz, ali nizh ne vidish?“ je prafhal strahljivez in lasje so mu shli kvishko.

„Se ve de vidim nekaj,“ mu odgovori postilion s slabim glasam; pa le molzhi, de ga to motiva.“

Janes je sazhel mo'ui, kolikor je snal in de *i pot mu je stal na zhelu. In kakor blisk i vci nozhi, ko she gromenja nikjer slishati

ni, she zelo hišho po konzuh spravi, ravno tako je strahljivez tu pri svoji dremajozhi gošpėj to-lashbe in varšivo ifkal. Naglo je poterkal na šhipo. Grofinja je nevoljna, de se je is hladkiga dremanja prebudila, prafhala: „Kaj je?“

„Shlahтна gošpa!“ je rekel Janes, „po-glejte vun; tam gre mosh bres glave!“

„Tepez, ki fi,“ mu odgovori grofinja, „ali se ti sanja. In zhe bi prav ref bilo, sej mosh bres glave ni nizh redkiga; povšod jih je došti.“

Gospodizhnam se pa ta pot mamine besede niso hote nizh dopašti; nji ferze se je treflo strahú. Plafhno fte se k materi pritišnile, trepetaje in sdihovaje: „Oh, to je Repofhtév, duh gore!“ Gošpa pa, ktera je od duhov drugazhne misli imela kakor hzkéri in ni va-nje veróvala, je pokregala hzhere savoljo te krive vere in dokasati hotla, de ti duhovi isvirajo is prena-petih in vrozhih moshganov.

Govorila je she s vfo sgovornostjo, ko je mosh s zhernim plajfhem, ki je nekaj zhaša spred ozhi sginił, špet is gošhave na zefto ftopil. Raslozhno se je vidilo, de Janes ni dobro vidil. Mosh je imel glavo, famo je ni imel na vratu med plezhmi, temuzh v rokah jo je nefel, kakor peška. To je storilo neis-rezhen strah v vosu in svunej vosa; komej tri korake od vosa je stal. Mlade gospodizhne in hišna, ktera fizer ni imela navade govoriti; kadar fo une govorile, fo savpile s enim glasæ, in pregrinjale fo zhes okuo potegnile, dajju nizh ne vidile, in svoj obras fo fkrile. M pa je v tihim strahu s svojimi rokami skup vřamó

in njeno oblizhje je dalo misliti, de ni ref, de ne verje v strahove in duhove. Janes, na kteriga je imel mosh s zhernim plajsham posebno piko, je sazhel, kakor sizer soper strahove, glasno moliti: vsi dobri duhovi — pa komej je to isgovoril, mu vershe poshaft odsekano glavo v zhelo, de se je s vosa na tla svalil; v tistim hipu je leschal tudi postilion na tleh, in strah je rekel s votlim glasom: „Na to od Reposhteva, po zhigar svetu se vosish! Meni je sapadlo vse, vos, konji in blago!“

Potem plane poshaft na fedlo; poshene konje in dirja zhesh gore in doline, tako, de so kola tako derdrate, de se krizhanje shenski ni slishalo.

Na enkrat se je drushba sa eniga zhloveka naraftla. Neki popotnik je jahal pozhasi memo vosa in she porajtal ni, de kozhjash glave nima. Pred vosam je jahal, kakor zhe bi bil sa to najet. Moshu s zhernim plajshem se to nekako nizh ni privileglo; na drugo pot je vos savil, pa tudi konjik to storil. Ni se mogel tovarsha snemati, kteri je bil kakor k vosu privesan. Vosnik se je savoljo tega slo zhudil, posebno ko je vidil, de je imel popotnikov konj ene noge premalo, de siravno je trinoga para popolnoma dobro shla. Bal se je, de mu bo flabo shlo, de je Reposhtevovo mesto preusel, ker se mu je sdelo; de se je refnizhni Reposhtey sdaj v to rezh vtaknil.

Zhes nekaj zhafa se je obernil konjik tako, de tik vosnika prishel in prashal ga je pri-
i vos

„Rojak, kam se peljete?

„Kam neki?“ je rekel poslastni kuzhar s plafnim glasom; „kakor vidite sa nosam.“

„Prav!“ mu rezhe konjik; „bratez, pokashi, kje imash nos!“ Potem prime konje sa vajete, sgrabi zheroplastnika in ga telézne tako krepko na tla, de so mu vse kosti safhkripale. Sakaj poslast je bila is mesa in kosti, kakor sizer. Urno je bil rasthemen in pokasala se je dobro vstvarjena kodrasta glava narejena, kakor sizer zhlovelhka. Ker je vidil goljuf, de je isdan in se je teshke roke svojiga sprotnika bal, in tudi nizh zvibljal ni, de je to Repofhtev sam, se mu je podal in je sa svoje shivljenje profil.

„Shlahtni gospod gore!“ je rekel, „usmilite se mene nefrezhniga, kteriga je nefrezha she s mladosti preganjala; kteri nikolj ni mogel to biti, kar je hotel, in kteri, ko med ljudmi vezh shivéti ne more, tudi strah biti ne sme.“

To je bilo o pravim zbasu govorjeno. Repofhtev je zoper svojiga posneinazha tako nafajen, de bi ga bil kar umoril, zhe bi ne bil od shelje vnet, njegovo shivljenje sushati. „Vfedi se,“ je rekel, „in stori kar se ti bo ukasalo!“

Potem je islekel najpervo konju zheterto nogo ismed reber, stopi k vosu, ga odpre in je hotel gospo in gospodizhne prijasno psdraziti.

Pa v kozhiji je bilo tiho kakor v grobu; strah je obzhuthive stvar tako omamil, de so se vsi duhcv shivljenja iz njih vmaknili in vse, kar je bilo snotraj vosa, je leshalo v ozedlevzi. Pa popotnik si je vedel kmalo pomamci.

Sajel je poln klobuk vode is memo tekozhiga fludenza, poshkropi omamljenim gospem obrase, jim da nekaj poduhati, namashe fenze s di-flhavo in jih tako spet v shivljenje spravi. Poveriti fo pogledale in vidile zhedniga po videsu poshteniga mosha.

„Shal mi je, preslahtne,“ je rekel, „de ste na mojim grajshinskim svetu hudobneshu v roke prishle, kateri je imel gotovo namen, vas okrafiti; refhene ste, jes sim oberst Oriashkovizh. Dovolite mi, vas v svoj grad peljati, ki ni daljezh.“

To je bilo grofinji prav po volji. S veseljem je to povabilo sprejela in kodresh je dobil povelje, dalje peljati. Voljno je tako storil. De bi gospem zhas dal, se is strahu sbrihtati, se je pridrushil oberst spet vosniku, mu je rekel sdaj na desno, sdaj na levo peljati, in vosnik je prav dobro vidil, de je konjik vzhasi kakiga memo letezhiga natopirja k sebi poklizal in mu fkrivno povelje dal, kar mu je she vezhi groso delalo.

Zhes eno uro voshnje se jim safvistli v dalji luzhiza, is nje ste se naredile dve, nasadnje sheri. Shterji lovzi fo prijahali, kateri fo svojiga gospoda, kakor fo rekli, fkerbno ifkali, in sdaj veseli bili, de fo ga nashli.

Grofinja je bila spet popolnoma sbrihtana in ker je vidila, de ni nobene nevarnosti vezh, se je spomnila Janesa in fkerbelo jo je sa-nj. Povedala je svojimu varhu to, kateri je koj dva svojih lovzov poslal, nefrezhna dva tovarisha ifkat in juma pomagat. Kmalo potem je derdral vos fkosil tamne vrata gradú na proftorno dvo-

rišhe. Obstal je pred filno lepim gradom, ki je bil fkosí in fkosí rasfvitljen. Obrist je dal grofinji roko in jo je peljal v krafne stanize v veliko drushbo, ki je bila ondi sbrana. Gospodizhne se nifte malo framovale, ko ste v potni obleki v tako drushbo prifhle, bres de bi se bile pred bolj napravile.

Po pervim posdravljenju se je drushba spet v vezh delov rasdelila, eni so se vsedli k igri, drugi so se pogovarjali. Menili so se od prigodka, in kakor se pri pripovedovanju preftanih nevarnost fizer godi, so jo kmalo v dolgo povešt fpredli, v kateri bi bila rada grofinja perva junakinja, zhe bi bila mogla oshivljajo-zhe difhave oberfta is nje isbrifati. Kmaló po tem pripelje postreshni gospodar mosha, kateri je prifhel, kakor zhe bi ga bil kdo klizat fhel. Sdravnik je bil, kateri je po sdravju grofinje in njenih lepih hzhéri prafhal, jim sa shile pri-jel in s uzhenim obrasam marfiktere nevarne snaminja se najti domifhljeval. Desiravno se je grofinja v fvojem stanu tako dobro pozhutila, kakor kdaj: se je vunder nevarnosti sa fvoje shivljenje balá. Sakaj desiravno je bila vfa pokvezhena, ji je bil flabi shivot vunder tako ljub, kakor obleka, ktere je bila she dolgo navajena, ktere nihzhe ne flezhe rad, desiravno je she obnosfhena. Posherla je tedej po sdravnikovim nafvetovanju hladijozhe fhtupe in kapliz in sdrave hzhéri ste mogle, ali ste hotle ali ne, tudi to ftoriti.

Prevezh voljni bolniki narede sdravvike ojtfe. Kervosheljní mosh je sdaj she zlo rekel,

de je treba pufhati. Vsel je tedej ruderzhi trak in grofinja je pomolila svojo roko. Ne bila bi se branila, zhe bi bil sdravnik she kaj hujiga terjal, zhe bi ji bil le ves strah is shivota pregnal. Pa v njeno in v frezho hzheri ni nizh hujiga terjal. Gospodizhni ste se dolgo in mozhno branile, pufhati dati, in samo velika pregovornost in materni isgled ste ji k temu primogle, de ste strah pred jeklenim noshizhkam premagale in noge v toplo vodo postavile. Nasadnje je prifhla tudi hifhna na versto, desiravno je profila in terdila, de ne more kervi viditi. Pa nizh ni pomagalo. Terdoserzhni sdravnik ji je savihal bres milosti rokav in postregel ji je tako umetno in fkerbno, kakor njeni gospodi.

Ko je bilo to opravljeno, so fhli jést. Tu je bilo kaj lepo. Mise so bile skorej do stropa s frebernem orodjem naloshene. Slati in poslazheni kofarzi so itali na misi in drusih rezhi je bilo toliko, de se je blifhelo. V drugi stanizi je bila lepa musika. Po jedi je prinesel streshe zukra in sadja, de so se polni shelodzi she enkrat glasno safmejali. Premedeni zukrar, kateri ozhem in shelodzu vselej bolj vftrezhi vé, kakor pameti, je vse, kar se je grofinji sgodilo, v majhnih voshenih podobizah na miso postavil. Grofinja si je vse to na tihim s zhudenjem k ferzu usela.

Obernila se je k svojimu sofedu, kateri je bil, kakor je rekel, grof is Zheskiga, in prafhala ga je, kaj danes tukej obhajajo, in odgovoril ji je, de ni nizh posebniga in de so se samo dobri prijatli sbrali. Zhudila se je, de od bo-

gatiga poftreshniga oberfta Oriafhkovizha fhe nikolj ne v Vratiflavu ne kje drugje nizh ni flifhala. Miflila je, de bo od njega famiga kaj vezh svedla; pa ta fe ji je tako rozhno vgi-bati snal, de ni nizh svedla. Nalafh je nehal od fvojiga rodu govoriti, in napeljal je pogovor na duhove. Kadar pa ljudje kaj taziga govo-riti sazhnejo, ne morejo kmalo nehati, ker ne-kteri dofti povedati vejo, drugi pa fhe raj hi polufhajo.

Neki dobro rejen gofpod je vedil kaj ve-liko od Repofhteve povedati, prizhkali fo fe sa refnizhnost teh rezhi. Grofinja, ktera je sdaj vodo sa fvoj mlin imela, je rekla, de ni nizh ref, in je nekiga gofpoda, ki je imel famo jesik fhe gibzhen, in kateri je Repofhteve sago-varjal, f fvojo umnoftjo v kosji rog vgnala. To kar fe je meni fami primerilo, „je rekla ozhtno kashe, de je vse, kar od duha gore pripovedujejo, fanja. Zhe bi tu v gorah fvoje marne pozhenjal in lepe laftnofti imel, ktere mu fanjazhi prikladajo, bi gotovo fleparju ne pri-puftil, v njegovim imenu tako s nami delati. Pa ubogi duh ni mogel fvoje zhafti refhiti in bres pomozhi ferzhniga gofpoda Oriafhkovizha bi bil predersnesfh s nami pozhel, kar bi fe mu bilo ljubilo.“

Hifhni gofpod fe je dosdaj malo sa te po-govore pezhal, sdaj fe je pa tudi oglafil in rekel: Shlahтна gofpa, vi fte duhove zhifto is fveta ismedli. Vfe ftvarjenje moshganov je po vafhim poduku kakor megla fpred nafhih ozhi sginilo. Dokasali fte tudi dobro, de ftariga

prebivavza teh gora ni, in njegov sagovornik, uni gospod tam, je omolkni. Kaj pa, zhe bi bil fanjani duh gorá vunder pomagal, vas is pesti poshemeniga tolovaja refhiti.“ Kaj pa, zhe bi se bilo priyatlu sosedov ljubilo, se v mojo podobo oblézhi, de bi vas bil tako v varnost spravil? In zhe vam jes rezhem, de se kot gospodar hishe zéli zhaf od te drushbe nizh nizh premakni! nifim? De vas je nesran zblovek v mojo hisho p'eljal in ga sdaj ni tukaj? Mogozhe bi vunder bilo, de je duh gore svojo zhaft otel in is tega bi se posnelo, de ni nizh, sa kar ga vi imate.“

To govorjenje je grofinjo nekoliko omotilo in lepe gospodizhni fte soper svojo voljo vilize na m so poloshile, gospodaja sterho gledale, de bi mu v ozbeh bale, ali refhizo govori ali se nazbuje. Prihod spet najdeniga Janesa in posil'ara jih je v pogovora saverl. Posil'ion se je veselil, ce je spev svoje konje v hlevu vidil, Janesu je pa ferze skakalo, ko je svojo gospodo spet sdravo in veselo nashel. S veseljem so prinesli strashno glavo zhernoplajshza, ki je kakor bomba Janesa na tla treshila. Dali so sdravnika glavo, de bi jo pregledal in povedal, pri zhem de so. Bres de bi nosh svoje uzhenosti na njo poloshil, je sposnal sdravnik koj, de je isvotljena buzha, s peskam in kanujem napolnjera in s lefenim nosam in brado is prediva v veliko zbloveshko glavo nashemajera.

Po jedi se je drushba rasshla, ker se je dan she soriti sazhel. Gospé so irele lepe pripravljene postelje, kjer so kmalo saspale, ker

niso imele zhafa vezh na strahove misliti. Šonze je bilo še visoko, ko se je mamá sbudila; hihni je posvonzhkala in gospodizhne sbudila, ktere bi bile rade poskufile, še na uni strani v mehkih pernizah saspati. Pa grofinjo je gnalo, pred ko je mogozhe se v toplizah sdraviti in priljudni gospodar je nikakor ni mogel pregovoriti še en dan ostati, defiravno bi se bile gospodizhne zhes vse rade plefū vdeleshile, ki ga jim je hotel svezhér napraviti.

Koj ko so jutranji kafe spile, so se napravile k odhodu. Ginjene, ker so bile tako prijasno sprejete od gospoda Oriashkovizha, ki jih je do meje svojiga posestva spremil, so vsele flovo od njega s obljubo, ga obiskati, kadar se bodo vernile.

Komej je prishel duh v svoj grad, je sazhel kodroglavza salsifhevati, ki je v strahu in prizhakovanju rezhi, ki bodo prishle, nozh v globoki jezhi prezhu. „Revni posemeljski zherv,“ ga je nagovoril duh, „kaj mi more braniti, te smezhkati sa fleparijo, f ktero si me v mojim posestvu sanizheval? Pokoriti se mi imash f kosho in kostmi sa to!“

„Premogozhni kralj Kerkonosov,“ mu je odgovorila svita glava, kakor vam ne morem pravize vseti, ktero imate na svojim svetu, mi vunder pred povejte, kje imate postave, ktere sim prelomil? in potem me sodite.

Is tega ferzhniga govorjenja in is dersniga isgovora, kteriga je jemik ojstrimu sodniku nasproti postavil, so dale dubu misliti, de ima s nenavadnim zhlovekam opraviti. Savoljo tega

je potolashil svojo nevoljo nekoliko in rekel je: „Moje postave mi je Bog v ferze sapisal, de mi pa ne bošh mogel rezhi, de sim te obfodil, bres de bi te bil saflifhal, mi povej: Kdo si? Kaj te je gnalo, kot strah v tej gori rogoviliti? de te obfodim, kakorfhniga te najdem.“

To flifhati je bilo jetniku ljubo, de sme govoriti in upal je fhtrafingi oditi, zhe zelo svoje shivljenje sveſto pove, ali miſlil je faj, de si he fhtrafingo olajſhal.

„Njega dni,“ je sazhél, „ſo me imenovali ubosiga Jernazha in shivel sim v meſti Lubavu kot poſhten moſhnár ſlabo s ſaflushkam ſvojih rok. Sakaj nobena rezh ne da bolj pizhliga shivesha, kakor poſhtenoſt. Deſiravno ſo mi moje moſhnje dobro peljale, ker je bila govoriza, de je ſmiraj dnar v nji, ker imam kot deſeti ſin ſvojiga ozheta frezhno roko, ſim ſe vunder kmalo ſam preprizhal, de to ni réſ. Moja moſhnja je bila ſmiraj prasna kakor ſhelodez, ki zeli teden nizh ne dobí. De ſo ſe pa pri tiſtih, kteni ſo moſhnje od mene kupili, dnarji dobro v njih ohranili, ni bila po moji pameti ne moja roka, ki jih je delala kriva, ne koſhe, is kterih ſim jih delal. Viditi morate, goſpod, de uſnjata moſhnja vſelej dnarje bolj hrani, kakor ſhidana, ki je kakor mreſha fpletena. Komur je uſnjata moſhnja doſti, ni lahko ſapravljivez; ſhidane in is ſlatih nit pletene ſo pa vezhdel v rokah bogatih ſapravljivzov, in zhudo ni, zhe jim dnarji povſod vhajajo kakor ſkoſi prevertan ſod, in zhe ſhe toliko v nje denejo, jim vunder vedno vhaja.“

„Moj ozhe so nam defeterim otrokam ojštro slati uk v glavo trobili: „Otozi, kar pczbnete, storite modro; savoljo tega sim delal in delal bres truda mofhnje, pa pomagati si nisim mogel. Prišla je dragina, vojska, slab dnar v deshelo; drugi mojstri so rekli: Lahki dnarji, lahko blago; jés pa sim si mislil: poshtenje velja, sim dajal poshteno blago sa slab dnar, sim prisnel na be-rasiko palizo, v jezho savoljo dolgov, ob mojsterfko písmo in ker me de'sbniki niso hotli dalje rediti, so me poshteno is deshele spodili.“

„Na tej poti v revšhino me frezha eden mojih starih kupzov, ki je na bistrim konju ponošno jesdaril. Poklizar me je sanzhevaje: Ti mojster Skasa, ti potepuh, kakor vidim, ti se umesh na svoje delo, kakor sajz na boben; snash mehur napihniti, pa ne napolniti, imash lonz, pa nizh de bi kuhral, imash usnje, pa ne kopita, delash lepe mofhnje in nimash dnarjev.“

„Poslufhaj me, striz“, sim mu rekel, „ti snash flabo šireljati. ne sadenesh v piko. Vezh rezhi je na svetu, ki v kup grejo in ki se vunder ikup ne najdejo. Marfikdo ima hlevó, pa ne konja va-nj postaviti, ali škedne, pa ne šnopá omlatiti; škrinjo, pa ne kruha v njo djati ali hram pa ne vina v njem, in tako govori pregovor: eden ima mofhnjo, drugi pa dnarje.“ „Bolji je vunder oboje škupej, je rekel. Ali te ima volja se pri meni uzhiti. Dobríga mojstra te bom naredil, in ker snash mofhnje tako dobro delati, te bom uzhil, mofhnje tudi polniti. Sakaj jes snam dnarje delati. Ker te dve rezhi

ena drugi pomagata, bi bilo prav, de bi mi dva vkupej ostala.“

„Dobro,“ sim mu odgovoril, ako ste mojster v kaki zefarski dnarnizi, se podam, ako pa dnarje na svojo rajtingo kužete, je to nevarno delo, ki na kol pripelje, potem se pa ne podam.“

„Kdor nizh ne upa, nizh ne dobi,“ je rekel, in kdor pri skledi fedí in ne sajema, nej strada. Nasadnje je ena rezh, ali na kol poginefh ali lakote umerjefh. Enkrat je treba umreti.“

„Tode famo s tem raslozhkam,“ sim mu odgovoril, ali kdo kot poshten mosh ali pa kot hudodelz umerje.“

„To je vrasha,“ mi rezhe, „kakshno hudo delo more to biti, zhe kdo kofzhak rude okrogel naredi?“

S eno besedo, mosh je tako gladko govoril, de sim se dal pregovariti. Kmalo sim se nauzhl kovati; ozhetoviga vka sbe nim posabil in tudi skufil sim, de kovanje dnarjev zhloveka loshej presbivi, kakor molhnarija. Pa ko je najna fabrika najbolj peljala, se je nevoshljivost sbudila. Prcganjati so naj sazheli. Isdajavez ni spal. Obsojena sva bila sa vse dni svojiga shivljenja v jezho.

Ta sim shivel vezh let v pokori. Prishel je pa dober prijatelj, ki me je reshl. Ofizir je prishel vojake naberati. Rekel mi je, de je bolj sa zefarja se vojskovati, kakor v tamni lukni tizhati; postavil me je v regiment. Dovoljin sim bil s tem menam in sklenil sim, prav

vojak biti. Obnefel sim se pri vsaki prilofhnofli. Kadar smo foverashnike prijeli, sim bil vselej pervi, kadar smo mogli pa beshati, sim bil tako urn, de me foverashnik ni mogel doiti. Srezha mi je bila nagnjena. Korporal sim bil kmalo in upal sim fhe vishej priti. Poslan sim bil enkrat, kerme sa konje ifkati; storil sim pa tako natanjko povelje, de nisim famo hrame in fkedne, temuzh tudi hifhe in fkrinje fprasnil. V mojo nefrezho je bilo tu v desheli prijatla. Nad tem fo ljudje kaj jesike brufili. Kteri fo me zhertili, fo rekli de sim ropal. Kaj se je sgodilo? Sa eno ftopnjo fo me nishej postavili in fkosi versto pet sto vojakov fo me is poshteniga ftanu ifbezali, v kterim sim upal svojo frezho fforiti.“

„Sdaj si nisim vedel drusiga sveta, kakor se k mojim mofhnjam verniti. Pa manjkalo mi je dnarjev sa ufuje in veselja sa delo. Ker sim imel sa to, ker sim svoje blago nekdej prevezh po zeni prodajal, gotovo pravizo do svojiga nekdanjiga blaga, sim sklenil, se ga kakor si bodi polaftiti, in zhe, bi mofhnje tudi she obnuzane bile, se vunder s njimi odshkodovati. Sazhel sim tedaj arshete preifkavati in miflil sim, de je vsaka mofhnja, ktero sim isvohal, mojo delo; fhel sim tedej po nji, in vse, ktere sim mogel dosezhi, sim obfodil v svojo lastnino. Pri tej prilofhnofli sim imel veselje, vezh dnarjev svojiga kovanja spet dobiti. Sakaj zhe ravno fo bili ti dnarji preklizani. fo vunder fhe med ljudftvam veljali. To mi je fhlo nekaj zhafa dobro spod rok. Obifkoval sim v rasnih podobah, sdaj kot shlahetni gospod, sdaj ko kupez

ali jud, semne, in sim se v tem tako isuril, moja roka je bila tako gibzhna, da ni nikolj sastonj pofegla in me je dobro redila. To shivljenje mi je dobro teknilo in sklenil sim, pri njem oftati. Pa nefrezha mi nikolj pripustila to biti, kar sim hotel. Šhel sim enkrat na semen v Lignizo in sim svoj namen na mofhnjo nekiga bogatiga grajhaka obefil, ki je bila tako debela, kakor vamp njeniga gofpodarja.“

„Ker je bila pa teshka mofhnja pre nerodna, se je moja roka fpekla. Vjeli in pred fodbó fo me kot tatú peljali, ki mofhnje reshe. Vresal sim ref prejhne leta dofti mofhinj; pa nikolj nisim komu mofhne sresal, kakor fo me dolshili, temuzh vse fo mi skorej po svoji volji v roko prifhle, kakor zhe bi jim ne bilo volja se fhe kdaj k svojim gofpodarjam verniti.“

„Isgovori niso nize pomagali. Saperli fo me in moja nefrezha je hotla, da fo me fpet ifpodili in ob shivesh djati se namenili. Pa preftregel sim jih. Priloshnost sim dobil in vkradil sim se jim fkrivaj is jezhe.“

„Vedel nisim, kaj bi sdaj pozhel, da bi lakote ne umeri. Tudi pofkuflinja, berazh biti, mi ni fhla. Gofposka v Velikim Glogovim me je prijela, me soper mojo voljo presliviti in v ftan vtekniti, ki mi je bil soper. S velikimi teshlavami sim se odtegnil. Ogibal sim se potem mest in po desheli sim se kot vezhni popotnik klatil. Tukaj se je primerilo, da se je ravno grofija skosi terg peljala, kjer sim prebival. Vos se ji je polomil in popravit ga je bilo treba. Med druge ljudi, kteri fo prifhli gofpodo gledat,

sim se tudi jes samešhal in fosnanil sim se s s'butaštim šreshetom, kateri mi je v svoji neumnosti povedal, de ga je vaf, gospod Repoštev, filno strah, ker bi se mogli savoljo file ponozhi zhes goro peljati. To mi je dalo misel v glavo, strahljivost popotnikov v svoj prid obrniti in kot duh svojo frezho poskusiti. Špasil sim se tedej v hišo svojiga gospodarja, moshnarja, se polastim njegovega zherniga plajsha, in ob enim sagledam veliko buzho, katero sim tudi v svoj namen obrnil. Š to napravo in debelo gorjazho sim fhel v gojsd in sim storil to, kar vam je she snano. Gotovo bi bil svoj namen dosegel, zhe bi me vi ne bili saverli.“

„Refnizhno vam povem, gospod, de sim se vaf najmenj bal, de mi bote moj namen takó v nizh djali. Švet je tako pevérn, de fhe otrok vezh s vami ne strashijo, in zhe bi se tu in tam kak bebez, kakorshin je šreshe grofinje, ali kaka baba sa kolovratam vaf ne spomnil, bi vaf bil švét šhé davno posabil. Mislil sim si, de sme vlak Repoštev biti, kdor hozhe. Še vé de sim sdaj druge vére. V svoji oblasti me imate sdaj; podal sim se vam na milost in nemilost, in upam, de vaf bo moja odkritoserzhnost omezihla. Malo bi vaf štalo, is mene poshteniga mosha narediti.“

„Zhe me s kakimi tolarji is vashe kufrene posode obdarujete, ali pa zhe sim fhtrašingo saflushil, me tako, kakor tistiga zhevlijarja s slato fhibo nafheshkate in mi jo potem v spominj pušite, bi bil naenkrat frezhen.“

„Refnizhno, gospod,“ zhe bi vam bile zhloveshke potrebe snane, bi lahko prevdarili, de je teshko, poshten biti, posebno, kader zhlovek na vřim pomanjkanje terpi. řila kola lomi!“

„Poberi se, flepar!“ je rekel duh potem ko je kodroglavz isgovoril, tako daljezh, kakor te morejo tvoje noge neřti in dořesi verh ſvoje frezhe na kolu!“ Potem je ſpuřtil ſvojiga jetnika s krepko berzo, in ta je bil veřel, de je tako lahko odřhel, in hvalil je ſvojo isgovornost, ktera ga je, kakor je miřil, ta pot is velike řiřke reřhila. Hitel je kakor je mogel, ojřtrimu gospodu ispred ozhi priti in v ſvoji hitrizi je puřtil zherni plajřh. Kakor je pa hitel, ſe mu je vunder ſdelo, de ne pride s meřta. Vidil je vedno tajiřte kraje in gore pred ſabo, deřravno gradu, v kterim je bil ſapert, vezh ni vidil. Veř truden ſe je vlegel v ſenzo dreveřa pozhiti ali popotnika priřhakati, kteri bi mu pot pokasal. Pa ſařpal je terdno in ko ſe je ſbudil, je bila okrog njega gořta tamota. řpomnil ſe je, de je pod dreveřam ſařpal, pa řliřhal ni řhumljenja řape v vejah, tudi nobene ſvesde ni vidil na nebu. V prvi plahoti je hotel pokonzi řkozhiti, pa nesnana mozh ga je veřala, in ko ſe je ganil, je řliřhal kakor glařno rořljanje verig. řdaj je řposnal, de je vkovan, in miřil, de je vezh řto řeřhnov globoko pod ſemljo řpet v Repořhteřvovi jezhi. řlo ſe je vřtrařhil.

Zheř nekaj ur ſe je ſazhelo okroř njega daniti; pa le malo řvitlobe je priřhlo řkoř malo

sagrajeno okno v njegovo jezho. Bres de bi vedil, kje de je, se mu jezha vunder ni nesnana sdela. Prizhakoval je zhuvaja, pa saftonj. Dolga ura je pretekla sa drugo; lazhen in shejen je she bil. Roshljati je sazhel s verigami, na sid je butal, na pomozh klizal in ljudi bliso febe je flifhal, pa nihzhe ni hotel vrat jezhe odpreti. Zhes dolgo odpre zhuvaj vrata in se prekrisha, ker je, miflil, de je kak strah v jezhi. Ko je pa bolj natanjko pogledal, je sposnal fvojiga jetnika, ki mu je ufhel, mofhnarja in Jernazh je sposnal fvojiga zhuvaja. Sdaj je videl, de ga je Reposhtev nasaj poslal, od koder je prifhel.

„Poglej, kodresh!“ ga je ogovoril fodni blapez, kako si spet v svoj grad prifkakljaj? Od kod pa?“

„Tukaj fkosi vrata,“ je odgovoril Jernazh, „navelizhal fim se she potepanja, fim se, kakor vidite, v pokoj podal in v svoj kvartir nasaj vernil, zhe me hozhe obdershati.“

Nihzhe ni mogel sapopasti, kako je jetnik spet v svoje jezho prifhel in kdo ga je v shelesje vkoval; pa vunder je Jernazh terdil, ker ni hotel povedati, kaj se mu je sgodilo, de je is svoje volje prifhel; ker ima mozh, kadar hozhe fkosi saklenjene vrata hoditi, se v veriga vkovati in se jih spet po volji snebiti. Ta pokorfhina na vides je fodnike omeznila, de so mu fhtrafingo, v ktero je sapadel, pregledali in saperli so ga famo sa toliko zhafa, de se bi mu poljubilo, se verig snebiti. Pa flifhalo se ni nikolj, de bi se bilo to kdaj sgodilo.

Grofinja Zezilia je prifhla med tem frezhen v Karlove toplize. Pervo, kar je storila, je bilo, de je toplifhkiga sdravnika poklizala, de bi se s njim safran svojiga sdravja in safran topliz posvetovala. Prifhel je, „Bog vas sprimi! ljubi dohtar! je rekla mama, ste rekle njene hzheri prijasno in veselo. „Prehiteli ste nas,“ je rekla prva. „Misliše smo, de ste sbe pri gospod Oriafhkovizhu; le pozhakite; sakaj nam niste tam povedali, de ste toplifhki sdravnik?“

„Oh, ljubi gospod dohtar!“ je rekla ena hzheri, „shilo ste mi presekali; noga me boli; tukaj bom samo shantati mogla in ne plesati.“

Sdravnik jih je debelo gledal, mislil in mislil, pa se ni mogel spomniti, de bi bil te gospe kdaj kjé vidil.

„Shlahtna gospa me imajo gotovo sa kakiga drusiga,“ je rekel, „pred nisim bil tako frezhen, vas posnati. Tudi gospod Oriafhkovizh mi je nesnan in o tem zhafu ne grem nikolj od tod.“

Grofinja si ni mogla nikakor misliti, sakaj hozhe dohtar tako nesnan ostati, in famo to si je mislila, de dohtar soper navado drusih sdravnikov sa to, kar jim je storil, nezhe plazhan biti. Rekla je tedaj smehljaje: „Sastopim vas, ljubi dohtar. Prevezh se satajujete, pa to mi ne bo branilo, vam rezhi, de sim vasha dolshniza sbe in vam sa vashe pomozh hvaleshna.“ Pofilila ga je potem, slato tobakero vseti, ktero je pa sdravnik famo kot naprejno plazhilo spravil, in de bi gospe kot dobre bolnize ne rasshalil,

ji ni vezh sopergovarjal. Rasjafnil si je pa to lahko, ker je kot sdravnik mislil, de je zela grofinje familia vzhasi samaknjentvu podver-shena.

Ta dohtar ni bil eden okornih sdravnikov, kateri se nikakor ne vejo svojim bolnikom pri-jetne storiti. Ko je shel od grofinje druge bol-nike obiskat, je povedal pri vsakim, kaj se mu je pri grofinji primerilo. Ker je to vezhkrat pripovedoval, se je kmalo rasglasil, in rekel je sdaj, de je grofinja bolna, sdaj de se sa-maknuje. Vsi so sheleli se s njo sosnaniti; vse je hotlo pri nji biti v drushbi, v kateri se je prvi pot s svojim hzherama prikasala. Ona in hzhere so se silno zhudile, de so tiste ljudi, ktere so pred nekimi dnevi v gradu gospoda Oriashkovizha vidile, sadele. Grofa is Zheskiga, debeliga gospoda, hromastiga gospoda so koj spofnale. Treba jim ni bilo, po navadi svoje kolena vpogovati; sej ni bilo nobeniga nesna-niga tukaj. Kakor zhe bi bila doma se je sgo-vorna gospa sdaj k temu, sdaj k unimu v drushbi obernila, je vfaziga s imenami stanam imenovala, veliko od gospoda Oriashkovizha govorila, med pogovore jemala, kaj se je s tem postreshnim gospodam menila, in ni mogla sa-popasti, kaj tuje in mlazhno obnafhanje vsih gospodov in gospej pomeni, ki so bili pred kratkim tako prijasni in priljudni s njo. Mislila si je, de so se tako smenili in de bo gospod Oriashkovizh temu konez naredil, kadar bo sam prishel, bres de bi se ga kdo nadjal. Pa ni mu hotla tega veselja pustiti, de bi jo prekofil, in

ukasala je norzhevaje se pokvezhenimu gospodu, se na noge spraviti in obersta is njegoviga kota pripeljati.

Vse te govorjenja so dale prizhijozhim priloshnost misliti, de se grofinja meha, in pomilovali so jo. Imeli so jo vsi sa prav pamentno gospo, ktero v svojem govorjenju in djanju nizh nespametniga fizer ni rasodevala, kakor kar je od voshnje zhes Kerkonose govorila. Grofinja je tudi is obrasov, pogledov in pomigovanja okrog nje sbranih gostov sposnala, de napak od nje mislijo in de se jim sdi, de ji je bolesin is udov v moshgane safhla. Misllila je, de jih bo najbolj preprizhala, zhe jim refnizhno pove, kaj jo je na poti zhes gore sadelo. Poslufhali so jo pasljivo vsi, kakor zhloveka, ki s pripovedovanjem kake pravljize drugim kratek zhaf dela, ktere pa nihzhe ne verjame.

„To je zhudno,“ so rekli vsi s eno besedo, in pogledovali dohtarja, kateri je fkrivaj s ramami migal in obljubil, bolne grofinje ne pred is rok pustiti, kakor de ji pot zhes Kerkonose is glave spravi. Toplize so storile vse, kar sta grofinja in dohtar prizhakovati mogla. Ker je grofinja vidila, de s svojo povestjo v Karlovih toplizah malo vernih Israelzov najde in de mislijo, de je she zlo ob svoj sdravi um prishla, ni vezh od te rezhi govorila, in dohtar si ni drusiga misllil, kakor de so toplize storile in grofinjo popolno osdravile.

Po konzhani sdravitvi in potem, ko ste lepe gospodizhne dosti osijati se dale in se do sitiga naplesale, se je grofinja s hzhherama nasaj

v Vratislav vernila. Zhef Kerkonofe se je nalasht peljala, de bi prijasnimu oberstu oblubo spolnila, se na poti nasaj pri njem oglasiti. Upala je, de mu bo on vse rasjafnil. Pa nihzhe ni vedel sa pot do Oriashtkovizheviga grada in she zlo njegove ime je bilo povsod nesnano. To je nasadnje grofinjo preprizhalo, de tuji gospod, kateri se je sa njo potegnil in jo je prenozhil, nihzhe drug ni bil, kakor Reposhtev sam. Sposnala je, de jo je lepo pogostil, in odpustila mu je, de jo je v Karlovih toplizah tako sa nos vodil, in verjela je is zeliga ferza, de so duhovi, desiravno ni hotla tega nikomur pokasati, savoljo tega, de bi se ji nihzhe ne smejal.

Od tistiga zhafa ni dal Reposhtev nizh vezh od sebe flishti. Vernil se je sa vselej v svoje podsemeljsko kraljestvo in s njim vsi strahovi in duhovi.



